

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.

Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.

Oglasi: enostolpna min vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLAV

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/L. Telefon 360.

Trava: 44.
Čajo.
Iznanje

Razmejitve med Jugoslavijo in Avstrijo končana.

NATANČEN POTEK MEJE — VSA VAS LIBUČE PRIPADE NAŠI DRŽAVI

Maribor, 15. jul. (Izv.) Mednarodna razmejitvena komisija je na svoji sedmi dne 11. julija končno objavljeno določila našo državno mejo napram republik Nemški Avstriji. V zmislu določb pokaže meja takole:

Na Podkorenskem sedlu, čigar državna pripadnost je bila precej časa sporna točka med obema zainteresiranimi delegacijama, je prišlo končno do sporazuma v tem zmislu, da tvori tamkaj novo državno mejo ob biva deželna meja. — V odseku od Košenjaka ob Ovske poteka meja takole: Od Košenjaka ob Velbskem potoku do izliva v Dravo, nato v severozapadni smeri kake štiri kilometre ob Dravi. Tu zavije meja proti jugozapadu skozi občino Libelice, severozapadno od vasi tega imena ter preseka občino Libeliška gora in vzhodni del občine Gradiče. Odtod gre meja v zapadni smeri ter se krije z dosedanjjo mejo med katastralnima občinama Strojna in Gradiče. Potem se obrne proti jugu in poteka med občinama Jamnica in Belšak. Tukaj prereže jugovzhodno del občine Belšak in vzhodni del občine Grablje. Med Prevaljami in Pliberkom vodi meja neposredno na zapadni strani šole ob predoru čez cesto in železnico. Nato se zasuje zopet proti zapadu in se spaja z dosedanjjo mejo med občinama Lokovica in Senčno brdo, preseka potem zapadni del občine Lokovica in se krije v nadaljnem po-

teku z mejo med občinama Lom in Gornje Libuče, križa zapadno od gostilne Rechl med Mežico in Pliberkom cesto ter se vzpne nato na vrh Gornje in se nadaljuje ob zapadni meji mežiške kotline do grebena Pece, odtod pa po severnem pobočju Pece do približno 500 metrov zapadno od vrha Knieps. Tukaj preseka meja v jugozapadni smeri pečko planoto do Hrovatije, zapadno od cerkve Sv. Ane ob izviku Črne. Potem poteka v severozapadni smeri, nato pa ob zapadni meji mežiške kotline čez Možganski vrh in Snežnik ter se vzpne približno en kilometer zapadno od vrha pri Ovske na greben in preide v že svojčas objavljeno mejno črto, t. j. v razvodnici med Savo in Dravo severozapadno od Kamniških planin. Odtod gre končno meja po grebenu Karavank do Peči, ki tvori spojišče med Jugoslavijo, Avstrijo in Italijo.

(Kakor je razvidno iz tega poročila, je pripadla vas Libuče naši državi, kar je vsekakor smatrali za lepo pridobitev napora naše razmejitvene komisije. Op. ur.)

Cepprav je meja napram Avstriji za enkrat potegnjena nam v škodo in so koroški bratje izročeni Avstriji, naj bodo prepričani, da ta meja ne bo veljala večno in da pride prej ali slej čas, ko se bodo mogli združiti z majko Jugoslavijo.

Specialna debata o proračunu.

OPOZICIJA ZA PLAČEVANJE PREDVOJNIH OBVEZNOSTI PRERAČUNSKIH POKRAJIN, IZPLAČILO 20 % PRIZNANIC IN ZAPLENJENIH 100 KRONSKIH BANKOVCEV.

Beograd, 15. julija. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine je bila odprta dopoldne ob 10.15. Po nekaterih kratkih odgovorih ministrov na posamezna kratka vprašanja poslancev je prešla seja k volitvi devetčlanskega odbora za odgoditev drugega člena zakonske naredbe o oblastnih in srezkih samoupravah. V ta odbor so bili izvoljeni: od demokratov Wilder in Magovčević, od radikalcev Miletić in Perić, od jugoslovanskega kluba Barić, od muslimanov Husain Alić, od zemljoradnikov Beković, od samostojne kmetijske stranke Drogenig in od republikancev Gjonović. Nato so prišli k specialni debati o proračunu. Kot prvi je govoril poslanec Joca Jovanović o prvem oddelku izdatkov vrhovne državne uprave. Dejal je, da imamo v predsedništvu preveč uradnikov, ki so počasi stvorili tajen kabinet. Predlagal je, naj bi se za izvrševanje pogodb ustanovilo

posebno ministrstvo. Končno je napadal Presburo. Za njim je govoril poslanec Škulj (Jugoslovanski klub), ki je kritiziral prvo poglavje proračuna. Zavzemal se je v svojih izjavah za to, naj se začne plačevati predvojne obveznosti in predvojni dolg avstro-ogrske monarhije in sicer za one dežele, ki sedaj tvorijo del Jugoslavije. Zahteval je tudi, naj se izplačajo priznanice za onih 20 odstotkov, ki so se odtegnili pri žigosanju bivših avstro-ogrskih novčanov. Izplačajo naj se tudi oni bankovci po 1000 kron, ki so imeli ponarejene žige in ki so se zaplenili. — Poslanec Ivan Deržić (narodni socialist) je v svojem govoru zastopal v splošnem ono stališče kakor poslanec Škulj z ozirom na prvo poglavje proračuna. — Zemljoradnik Voja Lazić je napadal ministra, ki se nahaja na razpoloženju. Seja se je končala ob eni popoldne. Prihodnja seja v ponedeljek.

Ekspeze dr. Ninčiča o naši zunanji politiki.

NAŠE STALIŠČE NAPRAM BOLGARIJI. — VPRAŠANJE JUGOSLOVANSKO-ITALIJANSKE RAZMEJITVE. — ČRNOGORSKO VPRAŠANJE REŠENO.

Beograd, 15. julija. (Izv.) Danes ob enajstih dopoldne do pol trinajstih je konferiral minister zunanjih poslov dr. Ninčič z novinarji, ki jim je podal svoj ekspezo o jugoslovanski zunanji politiki. Z velikim optimizmom je govoril o jugoslovanskih odnosih napram Bolgariji in poudarjal, kako trdno je prepričan, da prodre jugoslovanska politika s svojimi zahtevami, ker ima v rokah ogromno dokazilnega gradiva. Že za časa kraljeve poroke se je naša država spopadala z Rumunijo in Grško, da podvzamejo skupne korake zopet bolgarsko komitaško akcijo Sklenili so, da napravi ta korak v Sofiji rumunski zunanji minister Duca kot najmanj zainteresirani član te zveze. Medtem so stopili Bolgari pred zvezo narodov. Bili smo prepričani, da bolgarska vlada ni storila vsega, kar je bilo v njeni moči, da prepreči komitaške akcije. Iz tega vzroka nismo sprejeli bolgarskega predloga za skupno preizkuševalno komisijo, ker bi odgovornost vsekakor padla na to komisijo, torej tudi na nas, dasi je za vse to odgovorna bolgarska vlada. Minister dr. Ninčič misli, da bi bil najboljši direktni spora-

zum z bolgarskim ministrskim predsednikom Stambolijskim, ker bi tak porazum mogel jamčiti za to, da se četaške akcije ne bodo organizirale na bolgarskem ozemlju. — Kar se tiče Italije in izpraznitve tretjega pasu v Dalmaciji ter Zadra, je pričakovati v najkrajšem času sporazumnih se bližajo pogajanja h koncu. Takoj nato, 12 dni po sporazumu se izprazni tretji pas, pet dni nato pa Sušak. Ta dva roka se smatrat za zadnja. Hkrati se sestanejo v Opatiji trije člani naše komisije s tremi člani italijanske komisije, ki bodo določili mejo. Ta komisija bo urenila tudi meje neodvisne reške države in sicer na podlagi člena 4 rapalske pogodbe. Dalje bo ta komisija urenila pristaniško službo in vprašanje prometa. Tej komisiji je določen rok mesec dni za njeno poslovanje. Ona bo obenem rešila vprašanje Kastva in sicer tako, kakor je Jugoslavija rešila vprašanja Zadra. Koncem svojega ekspezeja je minister dr. Ninčič omenil, da je veleposlaniška konferenca odločila, da morajo biti mejniki med Albanijo in bivšo Črno goru iste barve kakor jugoslovanska državna zastava, ker je Črna gora

KONFERENCA PAŠIČA Z MUSLIMANSKIMA MINISTROMA.

Beograd, 15. jul. (Izv.) Danes dopoldne je konferiral ministrski predsednik Pašić z muslimanskima ministroma Vilovićem in Omerovićem o njihovih zahtevah glede novih železniških prog. Muslimanska ministarstva ministrskemu predsedniku pojasnila, kako potrebni bi bili zvezi Sarajevo—Beograd in Beograd—Kotor. Ministrski predsednik Pašić se je z njihovimi izjavami strinjal. Sklenjeno je bilo, da se o teh vprašanjih vprašajo za mnenje trgovinske in obrtne zbornice po vsej državi. Minister Vilović je nato odpotoval v Tuzlo, kjer se je posvetoval s tamšnjimi gospodarskimi krogi. Hkrati je prisostvoval otvoritvi prve obrtne šole v Tuzli.

PRIBIČEVIĆ NAMESTNIK NOTRANJEGA MINISTRA.

Beograd, 15. jul. (Izv.) »Politika« doznava, da bo ministar dr. Vojo Marinkovića zastopal minister za prosveto Svetozar Pribičević, dokler se glede tega vprašanja stranke ne sporazumejo.

ZAHTEV PO ZVIŠANJU PRORAČUNSKIH POSTAVK ZA PRAVOSODJE IN ŠOLSTVO.

Beograd, 15. jul. (Izv.) Minister za pravosodje dr. Marković je izročil narodni skupščini dopolnilno določbo, da bi se v proračunu zvišale postavke za materialne izdatke njegovega resorata za deset milijonov dinarjev. Tudi naučno ministrstvo zahteva s posebno dopolnilno določbo, naj se zvišajo postavke tega ministrstva za približno 23 milijonov dinarjev.

VOJAŠKI DOPUSTI OB ČASU ŽETVE.

Beograd, 15. jul. (Izv.) Parlamentarni odbor za vojaške dopuste za časa žetve in pospravljanja poljskih pridelkov je imel danes dopolne sejo, katere se je udeležil tudi vojni minister general Vasić. Vojni minister je pristal na to, da se vojak ob tem času izmenoma pošilja na dopust.

INDUSTRIJALCI ZA POSEBEN ZAKON O TRASIRANJU NOVIH ŽELEZNIC.

Beograd, 15. julija. (Izv.) Danes so zastopniki industrijskih zvez iz vse države skupno z zastopniki trgovinske zbornice iz Beograda posetili ministrskega predsednika Pašića, dalje ministra za trgovino, finance in promet ter jim predložili resolucijo, ki je bila sklenjena v Sarajevu in na Bledu in ki izjavlja, da se mora izdelati poseben zakon o trasiranju novih železniških prog ter narodni skupščini čimprej predložiti v rešitev zakon o posojilu.

KORFANTI — POLJSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK.

Varšava, 15. jul. (Izv.) Glavni odsek sejma je določil Korfantiya z 219 proti 206 glasovom za ministrskega predsednika.

ANGLEŠKI DOLG AMERIKI.

London, 14. julija. (Izv.) Parlamentarni sodniški list »Daily Telegraph« poroča: Včeraj so v ministrskih krogih govorili o povračilu angleških dolgov, katere je prejela Anglija od Amerike. Pred sejo ministrskega sveta so imeli Balfour, Horne, Blakett in angleški veleposlanik v Washingtonu Geddes daljši razgovor, pri čemer so razpravljali tudi o vprašanju dolgov, ki jih je najela Anglija v Ameriki. Pričuje se, da se v kratkem prično posvetovanje med angleškimi in ameriški izvedenci. Medtem se bodo vršila pripravljala dela, da se Ameriki plačajo obresti, ki zapadejo jeseni.

Borzna poročila.

Curth, 15. julija. (Izv.) Berlin 1.16, Newyork 522.50, London 23.17, Pariz 42.90, Milan 23.675, Praga 11.75, Budimpešta 0.42, Zagreb 1.525, Bukarešta 3.30, Varšava 0.025, Dunaj 0.0175, avstrijske krone 0.02.

Zagreška, praška in dunajska borza so bile zaprte.

od leta 1918 sestavni del kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tudi je ta konferenca soglasno odbila zahtevo, da se v Črni gori izvede ljudsko glasovanje. Tako se je končalo to vprašanje, ki so ga vzdrževali zadnje čase le še nekateri prija telji in plačanci bivšega črnogorskega kralja Nikite.

„Spravna svečanost“ na Krnu.

Danes se vrši na Krnu takozv. »spravna svečanost«. Podkrske občine so morale spomenik na Krnu popraviti na lastne stroške, kljub temu, da se ni dokazalo, da je spomenik oskrnila človeška roka. V tem oziru oblasti niso storile ničesar. Komisija strokovnjakov iz Gorice je nasprotno dokazala, da je bil spomenik razbit po strel. Fašisti so zahtevali, da se slavnosti na Krnu (2245 m) udeležijo vsi župani in šolski otroci z učitelstvom vred iz vseh podkrskih občin. Glede otrok vlada ni pristala na fašistovsko zahtevo, ker bi otroci morali prenočiti na Krnu, pač pa bo popoldne slavnost v Kobaridu, katere se morajo udeležiti šolski otroci. Občini v Kobaridu so ukazali postaviti na mestu Volaričevega spomenika zastavni drog in nabaviti laško trobojnico, ki bo ob tej priliki slovesno izvešena.

Kakor javljajo, bo slavnosti na Krnu in popoldne v Kobaridu prisostvovalo okoli 4000 fašistov. 60 letnega župnika Lebna so prisilili, da bo daroval pri spomeniku na Krnu mašo. Županstvo v Libušnjem mora prevzeti spomenik v varstvo. Županstvo hribovske vasi, ki se komaj preživlja z bednim zaslužkom gorske živinoreje, naj bo odgovorno za bodoče poškodbe. In to ne samo materialno, temveč tudi moralno. Vsaka poškodba po elementarni prirodni stili bo lahko povod za ponovni fašistovski naval na nedolžno prebivalstvo.

Po nalogu goriškega pododseka pol. društva »Edinosti« sta bila posl. dr. Willan in dež. odbornik goriški dr. Besednjak na gen. civ. komisariatu v Trstu, kjer sta vprašala, kaj se je storilo za zaščito kobaridskega prebivalstva. Komendant Faccini je izjavil, da je dovoljno preskrbljeno. To izjavo je podal šele potem, ko je dr. Besednjak zagrozil, da bo v nasprotnem slučaju ljudstvo poslovalo po samoohranbi in ustanovilo narodne straže. Interventura sta tudi radi škode, ki so jo storili fašisti pri požigu Drežnice. G. komendant pa si je tudi beležke o škodi začel delati šele na grožnjo, da se začne z javnimi zbirkami na samo v Juljski Krajini in Italiji, temveč tudi v inozemstvu.

Zaradi prihoda tolikega števila fašistov vlada v tolimskem okraju veliko razburjenje. Dragocenejšje stvari skriva ljudstvo v gozde, da jih ne izgubi, če pride do požigov. Zlasti v vaseh na Kobaridskem beži ljudstvo v šume, da se obvaruje najhujšega. Na Kobaridsko je vlada poklicala orožnike iz vse Juljske Krajine. V Kobaridu samem je zbranega tudi precej vojaštva. Koliko pa vse to zaleže, so pokazali prošli dogodki. Pri požigu Drežnice so namreč ti dični orožniki pustili fašistovske požigalce, da so nemoteno izvršili svoje zločinsko delo. Stali so križem rok ob robu vasi in opozarjali od gorja in tuze zblaznelo ljudstvo, naj si reši življenje!

Drežniški dogodek, ta najhujša postaja Golgate jugoslovanskega prebivalstva v Primorju kaže v vsej nagoti ostudno lice italijanskega kulturonošca in odrešitelja, za kakršnega se izdaja v naših ondnotnih pokrajinah napram našemu prebivalstvu. Mesto da so prišli med naš narod kot pravi ljubitelji svobodnega življenja in mu dali vse pravice in varstva, ki jih nudi italijansko državno in javno pravo, so navallili na ubogo neoboroženo ljudstvo s ognjem in mečem, pri tem dosledno izrabljajo neresnico in blatenje poštenosti ter mirne npravi naših rojakov. Slučaj drežniškega vandalizma nam izpričuje dovolj jasno italijanski barbarizem. Na Krnu udari strela v spomenik, to je povod, da pridvi fašizem v tiho žitje gorske vasi, da jo upepeli, da razžene nedolžno prebivalstvo, da ugonoči življenje in srečo številnih družin ter da kot zaključek organizira prisilno »spravno« svečanost na Krnu. Ako misli gen. civ. komisariat v Trstu s fašistovskimi nacionalisti vred, da bo taka spravna svečanost in tak kazenski požig vplival na kobaridsko prebivalstvo v smeri globljuje italiske državljanske zavesti, tedaj se ljuto vara. Moramo mu reči, da nima pojma o psihologiji ljudskega čustvovanja. Nam pa nudi ta slučaj priložnost za pravilno spoznavanje italijanskega soseda. Njegova duša, njegova podla morala, njegovo neumiljeno srce, njegov zločinski razum bo moral spoznati sleherni Jugoslovani od Ljubljane do Bitolja. Ko bo to spoznanje postalo del nacionalne zavesti vsega jugoslovanskega naroda, tedaj bo tudi suženjstva in Golgate onkraj meje konec.

Jugoslavija je ratificirala santmargersko pogodbo.

PAŠIČ SE JE UKLONIL KRALJEVI VOLJI.

Rim, 15. jul. (Izv.) Kakor poročajo listi, je beograjska vlada pristala na ratifikacijo pogodbe sklenjene v Santi Margheriti. Odpor ministr-

skega predsednika Pašića proti razširjenju pasu okrog Zadra je bil premagan po odločitvi kralja samega.

Bohinjska Bistrica v plamenih.

PO DOSEDANJH VESTEH JE ZGORELO ŽE 22 HIŠ Z GOSPODARSKIMI POSLOPI VRED. — KLJUB 6. POŽARNIM BRAMBAM IN DEŽJU POŽAR SE VEDNO TRAJA.

Kakor smo izvedeli ob desetih zvečer, je izbruhnil v Bohinjski Bistrici danes ob štirih popoldne velik požar, ki se je razširil na vso vas. Doslej je zgorelo 22 števil. Reše-

valne akcije se udeležuje šest požarnih bramb iz okoliških krajev. Gasiti pomaga tudi dež, vendar doslej še ni mnogo uspeha. Požar divja z vso ljutostjo dalje.

Pred koncem haaške konference.

Haag, 14. jul. (Izv.) Kakor se govori, zapuste Rusi jutri Haag. Baje ne marajo podpisati konferenčnega protokola.

Haag, 14. jul. (Izv.) Danes dopoldne se je vršila še ena seja podkomisije za kredite z ruskimi zastopniki. Predsednik Avezzano je poudarjal, da je z ozirom na dogodke v pod-

komisiji za privatno lastnino nemogoče nadaljevati razgovore o kreditnih vprašanjih. Avezzano je izjavil, da neruska komisija ni nespravljiva. Ako bi hoteli staviti Rusi nove predloge, bi bil sedaj čas za to. Litvinov je izjavil, da Rusi nimajo staviti nobenih predlogov več. Po daljši debati je bila seja zaključena.

VELIK POŽAR NA PRAGERSKEM.

Maribor, 15. jul. (Izv.) Danes zjutraj je začela goreti Steinklauberjeva opekarna na Pragerskem. Goreti je začelo v sušilnici, odkoder se je požar razširil na druge objekte. Vsled takojšnjega nastopa delavstva opekarnar in požarnih bramb iz vse okolice se je posrečilo ogenj lokalizirati že ob osmih zjutraj. Zgorela je

le sušilnica, dočim se je vse drugo moglo rešiti. Škodo cenijo na en milijon kron. Zanimivo je, da je Steinklauberju pred par meseci zgorela njegova opekarna v Avstriji in da je v opekarni na Pragerskem, kjer je danes gorelo, napravil požar veliko škodo tudi pred dvema letoma. Iz tega se sumi, da mora imeti Steinklauber kakšnega sovražnika, ki se hoče na ta način maščevati.

Nepriistranski glas o sedanjem režimu.

Penzionirani polkovnik in znani narodni bорец Nikola Premović je napisal v »Pokretu«, glasilo zagrebške nacionalne omladine, sledeči članek, ki ga radi točnega opisa in odkritosrčne obsodbe današnje uprave prinašamo v prevodu:

Nič ne gre protivnikom državnega in narodnega edinstva tako na roko, kakor strahoviti sistem današnje uprave. Prej bi se jo smelo nazivati »javni škandal«, kakor pa državni upravni sistem. Vsaki nacionalni idealizem ostane pust in jalov pred realnostjo, ki preti, da ubije vsako nado na boljše bodočnost naše države. Vsaka nacionalna borba postane sterilna. Njen teoretičen idealizem prejema težke zausnice in pesti režimske politike. Današnji režim nosi teoretično na svojih ledjih načela državnega in narodnega edinstva, toda s svojo zmedeno praktično politiko veže s težkimi vrvmi roke in noge propovednikom tega državnega in narodnega edinstva. Izgleda, da si je ta režim postavil za nalogo: da v praksi zanika upravičenost takšne države, da z realnimi dokazi osmeši tiste idealiste, ki jo branijo. Človek pride v dilemo, da kot borec enega principa in ene ideje ne deluje proti svojemu boljšemu prepričanju ali pa, da ovekoveči upravno zlo, ki je močno orodje nasprotnikov naše narodne države. Četudi odstranimo plemensko sentimentalnost, zgodovino in tradicije, rivaliteto in hegemonijo, ekonomski in psihološki moment, se na vsakem koraku spodbudimo na nepremostljivih pogreških upravnega življenja. To čuti narod neposredno. Za to ne izgublja samo vere v državo, temveč tudi mrzi državo, ker ne more pojmovati, da je namen države otežiti mu življenje. Predvsem velja to za naš narod onstran Save in Donave, kjer je Avstrija bila uvedla vzorni upravni red. Danes nas še tepe stara srbska uprava, ki je tako neurejena in nepopolna, da predstavlja najusodnejši činitelj pri ustvarjanju nezadovoljstva narodnih mas. Tam, kjer je javnost poznala mnogo boljši sistem, se je primerjanje vsililo samo od sebe, in to je bilo usodno za prestiz novega stanja. Narod ne pozna visokih nacionalnih in svetovnih političnih vprašanj, niso mu dostopna sestavljena socijalna, gospodarska in finančna vprašanja. Toda neobičajno je občutljiv za vsakdanja življenska vprašanja, ki ga neposredno interesirajo. Iz srečnega ali nesrečnega reševanja teh malih vprašanj, ki ga neposredno vežejo na državo, čuti narod, ali mu je država mati ali pa mačeha. Fizični in moralni napori Srbov pri vojnih juriših so izživljali divljenje. Toda njihova orijentalna nesposobnost v upravi izziva začudenje in divljenje. Lahko je najti Srba, ki bo čuval na mrtvi straži baterijo ali trdnjavo, toda težko ga je najti, da čuva zakon in paragraf.

Tako in slično piše g. Premović v zagrebškem listu. Mi smo te stvari že davno uvideli, dobro pa je le, da prihajajo tudi nasprotniki do spoznanja. Ko bo to spoznanje obče, bo postal naš »upravni problem« zrel za ankete, za komisije, za reševanje.

Ali ste že član Jugoslovanske Matice?

Dr. Valentin Krisper — Ljubljana.

Tujski promet na Slovenskem nekdanj in sedaj.

Tujski promet, ki stopa pri nas vedno bolj na dan nikakor ni tuja rastlina, presajena v novejših časih na našo slovensko zemljo — gospodarska panoga je to, ki ima svoje globoke korenine v narodu in svojo večstoletno zgodovino.

Pod ta tujski promet, da se razumemo, spada vse potujoče občinstvo, naj potuje v zabavo, za zdravje, v trgovskih ali drugih namenih, vse to je za ugled in razvoj naše domovine, za njen gospodarski procvit jednake vrednosti. Ako vprašamo zakaj vedno bolj napreduje, najdemo odgovor v treh elementarnih momentih.

Naša slovenska domovina ima — in to je prvi moment — mednarodno lego. Kot jugoslovanski mejnik vzhoda je med 2 močni oblastmi, solnčnato Italijo in mrzlo Germanijo, katerim zamore vrata odpirati ali zapirati.

Drugi moment — to so naravne divote in krasote naše pokrajine, zdravilne vode in studenci, posebno pa dobra prometna sredstva, ki so bila od nekdanj magnet prepotovanju.

Tretji in najvažnejši faktor so pa lastnosti slovenskega naroda, njega podjetnost, snažnost in poštenost, ki

Prejeto stanje

Ze nečim, kar se je zgodilo, obsevanje, ki je bilo namenjeno, poduradniki in sluge, ki so se z 1. majem t. l. doklade namesto povisale — maksimirale. Vsled tega so očetje z več otroki izgubili do polovice že itak pičli dohodkov. Da bo pa javnost mogla vse te pritožbe pravilno presojati, naj navedemo nekaj podatkov, v kakšnem razmerju stoji današnje cene najvažnejših življenskih potrebščin proti sedanjim prejemkom državnih nameščenec.

Cena leta 1914: 1 kg bele moke 40 v, cena danes 25 K, torej 62 kratno povisjanje; cena leta 1914 1 kg koruzne moke 16 v, danes 18 K, torej 106 kratno povisjanje; cena leta 1914 1 kg zdroba 40 v, danes 26 K, torej 65 kratno povisjanje; cena leta 1914 1 kg riža 36 v, danes 36 K, torej 100 kratno povisjanje; cena leta 1914 1 kg krompirja 6 v, danes 7 K, torej 116 kratno povisjanje; cena leta 1914 1 kg fižola 20 v, danes 18 K, torej 90 kratno povisjanje; cena leta 1914 1 kg masti 120 v, danes 120 K, torej 100 kratno povisjanje; cena l. 1914 1 kg sur masla 100 v, danes 120 K, torej 120 kratno povisjanje; cena l. 1914 1 kg sladkorja 80 v, danes 74 K, torej 92 kratno povisjanje; cena l. 1914 1 kg kave 120 v, danes 140 K, torej 110 kratno povisjanje; cena l. 1914 1 kg mesa 80 v, danes 60 K, torej 75 kratno povisjanje; cena l. 1914 1 l mleka 16 v, danes 10 kron, torej 63 kratno povisjanje; cena leta 1914 1 jajce 4 v, danes 5 K, torej 135 kratno povisjanje; cena leta 1914 1 par čevljev 16 K, danes 1000 K, torej 63 kratno povisjanje; cena leta 1914 1 obleka 60 K, danes 5000 K, torej 83 kratno povisjanje; cena leta 1914 1 seženj drv 14 K, danes 800 K, torej 57 kratno povisjanje.

Kakor je iz navedenih približnih cen razvidno, so se podražile najvažnejše življenske potrebščine, razen stanovanj, ki se ne da zanesljivo ugotoviti, najmanj na 88 kratni iznos leta 1914, medtem ko so se vsi prejemki nižjih državnih nastavljenec od takrat zvišali samo na 20 do 30 kratni iznos, ali z drugimi besedami: državni nameščenec prejema danes le eno tretjino one plače, ki jo je prejemal pred vojno. Pri takih razmerah se mora človek res čuditi, da sploh se živimo.

Ako bi gospodje krmilarji samo en dan okusili naše življenje, bi se gotovo zavzeli za nas trpine, tako pa ne vedo, kako se hodi celi dan okrog in vrši naporno ter nevhvaležno službo, lačen in žejen, ves dan brez vsakega okrepčila, razen cestnega prahu, katerega povzročajo mimo drveči avtomobili vedno v zadostni množini. Drugega si itak ne moremo privoščiti. Včasih so nam dali za čez 8 urno službo vsaj 6 K, sedaj nam pa še teh ne privoščijo.

Prišedši iz te naporne službe k družini, pa sledi običajen sprejem od žene: moke ni, sladkorja in krompirja je tudi zmanjkalo, otroci imajo vso strgano obleko, kupi, plačaj itd. Srce hoče počiti od žalosti ko človek vidi še lačne in strgane otroke, katerim se ne more dopovedati, da so gospodje v Beogradu plačo — maksimirali in da se jih vsled tega ne more nasititi. Res žalostno, toda resnično!

Slovenca naravnost vsposabljaajo za dobrega gostitelja.

Iz redkih in zdravih fundamentov vzrastel je v teku dolge vrste let slovenski promet in na teh sloni še danes.

Te besede potrjuje v prvi vrsti naša prometna zgodovina. Mednarodna lega pospeševala je že v starodavnih časih posebno trgovski in diplomatični promet od zapada in juga na sever in nasprotno. Glavno mesto Ljubljana bilo je veliko središče in križišče tega prometa in naši arhivi hranijo imena cele vrste dostojanstvenikov, trgovcev in umetnikov, kateri so se tu ustavljali in nadaljevali svojo pot. Ta dotik z raznimi narodi donal je ljubljanskemu mestu ponos in bogastvo, saj so hodili naši mestni očetje v škrlatnih talarjih po stopnicah mestne hiše. Historik Matej Merian pravi v svoji topografiji tiskani v Frankfurtu leta 1677 o naši Kranjski in slovenski pokrajini, da je to krasna dežela, ki ne leži v kakem malem kotu kakor si to tuji domišljajo in da bi moral priti mož, ki bi s kroniko in popisom to razodel inozemcem in domačinom. Tak mož, bil je to Vajkari baron Valvazor. Je pa takrat že spisoval svoje štiri foliante o naši zemlji in jih izdal v Nürnbergu l. 1689 krasno tiskane in bogato ilustrirane. Je to mojstrsko delo, ki tujcem in doma-

činom razodeva ne le zgodovino, temveč tudi vsa mesta, graščine, vasi, gore in doline, krasote in naravne čudeže te od Boga obdarjene pokrajine, ki ga noben Radeker dosedaj dosegel ni. Ta veliki, učeni mož Valvazor, ki je žrtvoval v ljubezni do domovine delo vsega svojega življenja in še vse svoje premoženje, potrjuje pa, kakor da bi danes živel vse to, kar mi pišemo o prometu tujcev. Ni hotel le opisati slavo in zgodovino dežele, najbolj je hotel opozarjati tujce, — tako pravi v svojem predgovoru, na imenitnost, krasote in naravne čudeže ter od Boga obdarjene pokrajine, ki je — kakor pravi — ključ med Italijo in Germanijo.

»Inozemski kurjuziti« jo reko mandira in tujim »Peregrinantom« hoče podati sliko domovine. Opisuje tudi živahni promet, ki se je križal pri nas, ki je bogato pogrnil mlado Ljubljano in tudi potniku nudil vse udobnosti.

Na velikih mednarodnih cestah prepregajočih naše kraje, stale s takrat, tako piše Valvazor, velike poštne hiše, to so bili hoteli tedanjih časov. Omenjuje poštno hišo v Podpeču, ki je dajala potnikom vse udobnosti in komoditete in izvrstni »traktament« z jedjo in pijačo. Na cesti proti Trstu stala je sred groznega gozdovja v kribih Hrušice gostoljubna čedna hiša, kjer je bil ka-

Kralj Aleksander je na dan svoje poroke zaklical širom države: dajte ljudstvu zdravje in sile telesa in duha. Ta klic so čule legije bledih in bolnih, smrti zapisanih delavcev, ta klic so čule matere z umirajočimi sinovi v naročju, ta klic je prodir v zatohla in tožna stanovanja, kjer umirajo jetični brez pomoči in nege. Ta kraljevi ukaz so čule vse te množice z drhtenjem in vzradošenjem v srcu, kakor začuje jetnik rožljanje ključev, ki naj mu odpro vrata v svetli solnčni dan.

Ljudska higijena blodi iz krize v krizo. Temelji narodove sile trohne nevidno, pa grozeče. Na višku stoječa ljudska higijena ni le postulat egoističnih stremeljenj gospodarskega udejstvovanja, ona je najvišja etična dolžnost, ona je pravi simbol prave kulture. Narod, v katerem se širijo bolezni, kakor kobilice v letih suše se ne bo dvignil ne moralno, ne kulturno in ne gospodarsko in politično. Zdravi na bolnico in zdravnik ne misli, on misli na razmah svojih sil, ki se po človeških slabostih rade usmerjajo v gospodarsko izkoriščanje bolnih in slabih, ki morajo boguudano čakati na svoj žalostni konec. Morje nemoralnega egoizma pljuska vedno više. V narodu umira zavest solidarnosti, etični temelji vsakega napredka se rušijo.

Brez trdega vsesplošnega ljudskega zdravja je rešitev gospodarskih in socialnih problemov nemogoča stvar. Narod bolnikov, ni narod bodočnosti. Mi vsi pa hočemo prepeljati svoj narod iz temne preteklosti v svetlo bodočnost. Za ta pohod pa rabimo čilih in zdravih jezdecev.

Vsi smo poklicani, da čuvamo in utrjujemo narodovo zdravje. To dolžnost pa imajo v pomnoženi meri socialno - zdravja, ki morajo z blaki morajo postati prvi pionirji narodovega zdravja, k morajo z blazilno roko sipati zdravilne snovi v zatohle delavnice, v podzemeljske rove, v bedna stanovanja — ki morajo vsepovsod iskati kali bolezni in jih z najučinkovitejšimi sredstvi zaduševati. Vrhovna zahteva, katero mora narod staviti na svoje socialno-zavarovalne institucije je: ohraniti zdravim zdravje, bolnim pa z vsemi modernimi sredstvi v najkrajšem času vrniti sile telesa in duha.

Tej kardinalni zahtevi nosilci socialnega zavarovanja v Sloveniji, zlasti bolniške blagajne in nezgodna zavarovalnica niso mogli dosedaj uspešno zadostiti, glavno, ker niso imeli na razpolago ambulatorija, ki bi nudil zavarovancem isto pomoč, kakoršno nudi dober privatni zdravnik svojim premožnejšim klientom, in ker se njih prohibitivno delovanje ni moglo razmakniti iz mrtve točke radi pomanjkanja najpotrebnejših prostorov. Vse izvajanje socialnega zavarovanja je moralo bloditi v stopnjah največje primitivnosti, vsak polet kvišku je ob prvem zaletu zastal.

Gledali smo v Nemčijo, ki je na polju socialnega prohibitivnega zavarovanja ustvarila čudeže, čitali smo, kako na Češkem otvarjajo naj-

se bili mogoči taki kulturni spomeniki. Vedeli smo, da so v bivši monarhiji socialno-zavarovalne institucije služile gospodarskim in nacionalnim interesom nemških pokrajin, ker so vse mobilne kapitalije investirale v teh pokrajinah.

Po vojni so vsi nekdanj finančno močni socialno-zavarovalni zavodi, zlasti oni v Nemčiji, zabredli v težke krize, katere je povzročila devaluacija denarja. Stalna valutna nesigurnost je upravne organe teh zavodov utrdila v prepričanju, da je naganje kapitalij v denarne zavode za zavarovanje nevarno; streme za tem, da svoje kapitalije trdnješe fundirajo, tako da ne bodo ogroževane od neprestanega valutnega valovanja. Prodrlo je prepričanje, da je razpoložljive kapitalije investirati v imobilije tako, da izvrševanje socialno-zavarovalnih dolžnosti ne bo ogroženo. Na Češkem se širi zahteva celi sistem socialnega zavarovanja, zlasti pokojninsko in starostno zasidrali v nepremičnine.

Vsi našeti socialno-higijenični in finančni momenti so dali upravam Okrajne bolniške blagajne in delavske zavarovalnice zoper nezgode v Ljubljani *) povod, da so začele razmišljati o zgradbi obsežnega modernega ambulatorija in takega uradnega poslopija, ki bi omogočalo najmodernejše izvajanje socialnega zavarovanja ne samo v sedanosti, ampak tudi v daljni bodočnosti, ko bo socialno-zavarovalna zakonodaja pritegnila v zavarovanje vse nesamostojne pridobitvene delavne sile in tudi še male samostojno pridobitvene delavne sile in ko bo zavarovanje obsegalo vse panoge: bolniško, nezgodno, starostno invalidno in posmrtno zavarovanje. Brez primerne ambulatorija in uradnega poslopija je izvajanje tako raztegnjenega zavarovanja nemogoče.

Storjen je bil sklep, ki naj priča širom sveta o narodovi kulturni dojelosti: postavi se ambulatorij z vsemi pridobitvami moderne higijene in medicine, ki naj tudi najrevnejšim omogoči hitro in uspešno zdravljenje in iz katerega naj se med narod širijo uspešne preventivne socialno-higijenične odredbe. V zvezi z ambulatorijem se postavijo tudi primerljivi uradni prostori, kateri se bodo sukcesivno, kakor se bo stvarno razširjalo soc. zavarovanje, vporabljali v uradne svrhe. Momentano odvisni prostori pa se oddajo v našem raznim pisarnam, agencijam itd., da se tako zagotovi tudi hitrejša rentabiliteta poslopija in hitrejša amortizacija investiranega kapitala.

Na stavbišču ob Miklošičevi cesti v Ljubljani je začelo živahno delo, ki ima biti posvečeno najvišjemu namenu: ljudskemu zdravju; delo, ki naj bo izraz narodove kulture, medsebojne ljubezni in vzajemne podpore.

Poslopje naj postane visoka akademija ljudske higijene, kjer naj bo osredotočena dolga desetletja tja v stoletja vsa skrb in vse delo za ohranitev zdravja narodovih produktivnih sil. Poslopje naj bo eno

*) Ta dva nosilca soc. zavarovanja sta sedaj ukinjena in na njih mesto je stopil Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani kot kraljevni organ.

spomenikov. Katero si je postavila trezna volja delavcev, industrije in obrti — ono naj bo vez, ki drži delavstvo in industrijo pri skupnem delu za mirno socialno sožitje. Poslopje naj bo živa beseda vsem, ki bodo mimo hodili, da je skrb za narodovo zdravje skrb za narodovo bodočnost, in da more biti ta skrb le takrat učinkovita, ako sloni na podlagi široke vzajemnosti.

Podroben popis tega kulturno in gospodarsko velevažnega poslopija podamo prihodnjič. Glede finančne podlage omenjamo danes samo, da z zgradbo tega poslopija interesi delodajalcev in delojemalcev niso prav nič ogroženi; jasno je, da more zgradba že v bližnji bodočnosti zelo blagodejno vplivati na višino socialno-zavarovalnih prisnosov. Finančna podlaga sloni na zavarovalno-tehničnem računu, ki hoče investirati samo razpoložljive rezervne kapitalije nezdognih rent. Kapitalije iz naslova bolniškega zavarovanja iz previdnosti niso vzete v kalkulacijo, glavno z ozirom na dejstvo, da novi zakon o socialnem zavarovanju predpisuje znatno višje podpore kakor so sedanje, prispevki pa so relativno celo znižani, in so povisani samo absolutno, v kolikor so se povisale mezde. Radi tega so rezerve iz naslova bolniškega zavarovanja zelo malo verjetne.

Nezgodno zavarovanje sloni na načelu kapitalnega kritja, t. j. vsaka renta, ki se prizna za nezgodo, mora biti takoj kapitalizirana. Kapital pa se v obliki rente ponesečencu izplačuje mesečno; ostanek pa mora biti plodonosno naložen, tako, da izplačevanje rente do smrti rentnika ozir. do vrnitve delamožnosti ni ogroženo.

Ako se investirajo razpoložljive rentne kapitalije radi tega ne bo oškodovan niti delavec niti delodajalec. Kajti prispevki in podpore iz naslova nezgodnega zavarovanja so v zakonu jasno določeni in slone prispevki na natančnih statističnih podatkih o nezgodah, ki se pripete tekom enega leta. Prispevki tega leta morajo biti tako visoki, da krijejo rentne kapitalije za vse nezgode v tem letu. Ako se bodo nezgode v bodočih letih zmanjšale, bo treba zanje nižje kapitalije in zakon bo moral znižati prispevke. Al narobe. Na ta zavarovalno-tehničen račun investicija razpoložljivih kapitalij (kapitaliziranih rent) nima prav nobenega vpliva. Radi gradbe poslopija se nezgodno-zavarovalni prispevki ne morejo zvišati niti za dinar. Razpoložljive kapitalije so po svojem značaju dolgoleten dolg rentnikom, ki se odplačuje mesečno in ki se prav pod nobenimi pogoji ne more znižati. Rentnik radi tega, če se kapitalizirani znesek njegove rente tako previdno investira, da donaja vsako leto za odplačevanje rente potrebne zneske, ni v svojih pridobljenih pravicah tudi za dnar ne oškodovan. Čisto neutemeljeno je naziranje, da bo zgradba oškodovala neposredno interesente ali da se zazidava čisti dobiček. Zavarovalno-tehnična bilanca nezgodne zavarovalnice izkazuje zelo nezaten dobiček. ki bi pa tudi odpadel, ako bi bili kreirani vsi po starem zakonu prepisani posebni fond. Vsa naša javnost more na to zgradbo gledati z navečjim zaupanjem ker prinaša gospodarskim in delavskim slojem samo korist, katere mora narod z največjo vestnostjo štiti.

promet ne smemo se temu čuditi te lastnosti so podedovane od naših očetov in so našemu narodu v krvi.

V teh starih časih sedanje alpinistike še niso poznali. Ta je cvetela preteklega 100 letja. Šele leta 1778 je prirodzanec Francoz Hacquet prvi premagal naš Triglav in sledil so mu drugi. Ljubitelji naših alp je bil naš prvi pesnik Vodnik, ki ni le opeval domovino, temveč si kot praktičen mož ni premislil, da je spisal slovenskim ženam že leta 1799 »Kuharske bukve«. Iz teh niž se je zopet vspel v višine in zaoril naš najljepši himnus »Ilirija ustan«, v kateri prorokuje domovini, »da prstan Evrope bo«.

Za njim prihaja ves roj planincev, ki je otvarjal krasote naših alp in probujal domačine in vabil tujce, da uživajo nebeški čar.

Sedaj stopamo v popolnoma novo dobo. Sistematično in pravilno se širi pri nas turizma in skoraj ni mogoče našeti navdušenih planinskih prvakov, ki so prepregli s planinskimi kočami in poti ves naš alpski svet. S cepinom in peresom se je delalo in uspehi so bili neverjetni. Iz te zasluzne skupine alpskih turistov se dviguje kot orjak sivolasi naš župnik Aljaž. S svojim stolpom je okupiral vrh Triglava in imenu zmagosnosne slovenske turistike.

kor pravi tako dober »traktament«, da so se tuji čudili, kako je taka potreba v taki samotni mogoča. Take poštne hiše stale so tudi v Višnji gori, v Trebnjah in Metliki. Po teh cestah šel je veliki tovarni promet noč in dan od morja v hribe in iz zopet v nižino. Po teh cestah vozili so se potniki na vse kraje, visoko kronane osebe in zvitji diplomati. Posebno je bil promet velik v Italijo in Španijo. V Ljubljani so se vršile tujcem na čast velike slavnosti in pojedine. Toda tudi promet v Toplice je takrat že eksistiral. Valvazor imenuje 8 toplic in celo vrsto zdravilnih voda. Posebno omenja Toplice na Bledu, ki so imele toliko »vizit«, — odličnih gostov —, da so postale glavaru blejskega grada sitne in da je Toplice nalašč zasul. Se naš dedi so nam v otročjih letih pripovedovali, kako so vozili dolge kolene vozov »Pirazarjev« visoko natovorjenih z blagom. Gospoda pa se je vozila v sijajnih ekstrastah, katerim je bil hotel »Pri divjem možu« na Mestnem trgu v Ljubljani — (hiša, ki še danes stoji) — glavni kvartir.

Tak je bil promet po naši domovini potem preteklih 100 letih on je naše ljudi naravnost probujal v gostitelje ter bistril njihov razum. Ako se danes čudimo inteligenci in veselju, ki ga ima naš narod za tujski

Gospodarstvo.

Novo industrijsko podjetje. Pod imenom C. de Gregorio et Co., fotokemične tovarne Ljubljana, tovarne v St. Vidu p. Ljubljani, se je ustanovilo veliko industrijsko podjetje, ki bo edino te vrste v Jugoslaviji. Tovarne bodo izdelovale najprvo svetlokopirni papir (Lichtpaus), črn, modri in sepija za kopiranje načrtov z najmodernejšimi stroji. Nadalje pričnejo tovarne takoj tudi z izdelovanjem takozv. carbon in Indigo-papirja za pisalne stroje in rokopise. Tovarna prične z obratom koncem tega meseca in sicer zaenkrat v tovarniških prostorih g. Mathiana v St. Vidu pri Ljubljani. Transmisije in stroji se že montirajo. Tovarniški prostori so moderni in veliki. Vseeno se je nova družba že odločila, da prične v najkrajšem času z izdelavo novega objekta, v katerem se bo posebej izdelovalo še naslednje tovarniške predmete: fotografske plošče, fotografske papirje vseh vrst, parafinirani papir, nepremočljivo blago za mornarje, šoferje in rudarje, Billrothev batist, pozneje še drugi material, ki ga moramo do sedaj importirati. Kar ne prolizava Jugoslavija na potrebnih surovinah, se bo uvozilo iz Nemčije in bodo fabrikati prvovrstni in jednaki nemškim. Kakor iz navedenega razvidno tukaj ne gre za kako malo podjetje, temveč je fundament položen za novo industrijo, ki bo v najkrajšem času zavzela obširne dimenzije. Podjetju želimo kar največ uspeha ter upamo, da se še drugi zaspani Slovenci zbudijo ter upeljejo pri nas še druge fabrikacije, ki nam jih manjka v Jugoslaviji. Slovenska industrija naj pokaže bratom Hrvatoma in Srbom, da stojimo Slovenci na svojem mestu. Tem manj ko importiramo, tem boljše valuto bomo imeli. Kakor čujemo, razstavi novo podjetje svoje izdelke, oziroma prvotnoimovane, že na ljubljanskem velesejmu ter opozarjamo ob enem, da preide termin za prijave za letošnji semenj, kakor smo že poročali, menda s 15. julijem. Naj nikdo ne zamudi prilike, ker se na poznejše prijave ne bode moglo ozirati.

Dobava mesa. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani razpisuje na dan 20. julija t. l. ob 10. uri dopoldne sklepanje pisanih neposrednih pogodb za dobavo mesa meseca avgusta in septembra 1922 za garnizije Ljubljana, Celje, Ptuj in Slovenska Bistrica in sicer pri intendanturi Komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani, pri vojnem okrogu v Celju ter pri Komandah mesta v Ptuj in v Slovenski Bistrici. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni matančevskih in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

V Zagrebu se je ustanovil generalni konzulat kraljevine Grške. Konzulat je začel poslovati dne 15. t. m. Uradni prostori se nahajajo na Jelačićevem trgu št. 24. Delokrog konzulata obsega Slovenijo, Hrvaško in Slavonijo.

Zakaj je bil dovoljen prosti uvoz opeke? Nedavno je finančno ministrstvo dovolilo, da se sme opeka uvažati v našo državo brez carine. Naredba je bila izdana na predlog ministrstva za socialno politiko proti karteliranim beograjskim opekarnam, ki strahovito dvigajo cene opek. Pri nas taka olajšava ne pride dosti v poštev, ker imamo dovolj dobrih opekarn doma. Pa tudi beograjski

ski opekarni so prehiteli ministrovo naredbo. Da dobijo časa so poslali ministrstvu ostro resolucijo proti prostemu uvozu ter zahtevali zaščito za domačo industrijo, obenem pa so hoteli v Baranjo, kjer so ogromne množine dobre opeke, ki bi edino prišla v poštev za prosti uvoz ter vso pokupili. Ker imajo sedaj karteliranci vso baranjsko opeko, ki je najbližja in najcenejša in proti kateri je vsaka druga zunanja konkurenca nemogoča, se smejo ministrstvu ter nadalje poljubno navijajo cene.

Prosto pridelovanje tobaka v Avstriji. Avstrijski finančni minister je dovolil, da sme vsakdo pridelovati v svojem vrtu po 20 rastlin tobaka za vsakega nad 18 let starega moškega člana rodbine.

Svetovna žetev 1922. Po hladnih dnevih je nastopila suša, ki je neugodno vplivala na posetve v Avstriji, Nemčiji, Českoslovaški, Madžarski, Poljski in Holandski. Žetve v Italiji, Franciji in Angliji bodo povprečno dobre. V Jugoslaviji in Bolgariji kaže žetev zelo povoljno, le škoda, da je posejane manj površine kot lani. Tudi v Ameriki bo letošnja žetev prav dobra, istotako računamo na Japonskem in v Kanadi na dobro žetev. Splošno se pričakuje, da bo letošnja žetev dala kakih 16 milijonov met. stotov več žita kot lani.

Nova podjetja v Jugoslaviji. Zadnje čase so se ustanovila sledeča nova podjetja: Termotehniška delniška družba v Beogradu z glavnico 1 mil. Din., Gospodarska banka za južno Srbijo v Skoplju z glavnico 3 milijonov Din. Ekspozitna trgovska družba z jestvinami v Zomboru z glavnico 750.000 Din. Srbska tvornica preprog v Vel. Bečkereku z glavnico 2 mil. Din. Tudi Dalmacija se je začela zadnje čase močno industrializirati, posebno pridno se ustanavljajo nove tovarne.

Industrija sardin v Dalmaciji. Že v mirnem času je v Dalmaciji cvetela industrija sardin. Tozadevne tovarne so bile na Visu, v Komiži, Silbi, Vrboski, Rogoznici, Muli (Kotor), Šipnju in Labi. Vse te tovarne pa so imele večinoma tuji, deloma Italijani, pa tudi Francozi in Nemci. Vse te tovarne pa so danes v krizi ter jih bilo mogoče odkupiti in nacionalizirati. Izvoz bi bilo mogoče dvigniti na 40.000 zabojev letno, ker se dalmatinske sardine kosajo z najboljšimi francoskimi.

Trgovska pogodba med našo kraljevino in Poljsko. Ministrstvo trgovine in industrije obvešča trgovsko zbornico, da pričnejo v začetku avgusta pogajanja za sklep trgovske pogodbe med našo državo in Poljsko. Zbornica pozivlja tem potom vse interesente, ki se zanimajo za trgovske zveze s Poljsko in so zainteresirani na ureditvi direktnega prometa s poljsko državo, da najpozneje do 15. julija prijavijo svoje tozadevne želje in predloge zbornični pisarni.

Ugoden uspeh sladkorne industrije za l. 1921. S 30. junijem se je končalo poslovno leto Češke družbe za sladkorno industrijo, ki je bilo za Cukrbanke nenavadno ugodno. Vse sladkorne tvornice, ki so last rečene družbe, so uspešno dovršile kampanjo, a rafinerija v Melniku izkazuje še posebno lep dobiček. Iz dobro poučenih krogov prihajajo poročila, da bo Češka družba za sladkorno industrijo z ozirom na lepe uspehe močno zvišala lanske dividende,

ki so znašale 110 čK na delnico. Višina letošnjih dividend se bo določila, ko bodo dovršena bilančna dela. Občni zbor se bo sešel čisto na jesen. Čuje se, da bo došežen čisti dobiček omogočil Cukrbanke izplačilo dividend v višini najmanj 150 čK na vsako delnico poleg velikih drugih nakazil rezervnemu zakladu itd.

Izmenjava pisemske pošte z Albanijo. Po naredbi poštne in brazojnega ministrstva se je pričela 23. jun. 1922 neposredna izmenjava pisemskih sklepov med našo kraljevino in albansko državo. Izmenjevalne pošte so Rijeka, Crnojevića od naše in pa Skadar od albanske poštne uprave.

Izprememba težne pristojbine v paknem prometu s Švicco. Po naredbi poštne in brazojnega ministra je težna pristojbina za pakete iz naše države v Švicco od sedaj naslednja: do 5 kg 20 dinarjev, 50 par, do 10 kg pa 35 dinarjev 50 par.

Češka inozemska trgovska bilanca leta 1921. Kakor se da posneti iz državnega statističnega urada Českoslovaške republike, se je trgovska bilanca znatno izboljšala. Lansko leto izkazuje aktiv za 4877 milijonov čK, dočim so znašale predlansko leto 4185 milijonov čK. Lani se je izvozilo blaga za 27.312 mil. čK, uvozilo pa za 22.435 mil. čK. Največ se je izvozilo volne in raznih volnenih izdelkov (za več kot 4 milijone čK), pa sladkorja (3789 mil. čK). Kar se tiče uvoza zavzemajo prvo mesto živila (za 4 in pol milijarde čK) ali za približno dve milijardi in pet milijonov met. stotov več kot v letu 1920.

Iz tehnike.

Pridobivanje železa.

Najdragocenejša kovina na svetu je železo. Ne po ceni, ampak vsled svoje brezštevilne uporabe. Čistega železa na zemlji ne najdemo. Imamo sicer nekaj čistega železa na zemlji, ki pa ni zemeljskega izvora ampak je prišlo na našo zemljo iz drugih svetovnih teles. To je meteorsko železo, ki pa za prakso sploh ne pride v poštev. V zemlji sami se nahaja železo le v obliki kemičnih spojin, katere imenujemo rude. Edino te imajo za izdelovanje železa praktičen pomen.

Glavne rude katere danes uporabljamo so: 1. magnetit (Fe, O, ima v sebi 72% železa), 2. ruš železovec (Fe, O, ima v sebi 70% železa), 3. rjav železovec (Fe, H, O, ima v sebi 50 do 60% železa) in 4. siderit (Fe, CO, ima v sebi 40 do 48% železa).

Železo in njega nadaljni produkt, jeklo, je najtrša izmed vseh kovin, katere danes poznamo, najbolj razširjeno za človeštvo brezdvomno najkoristnejše. Le z njegovo pomočjo je mogla doseči tehnika to višino, ki jo zavzema danes.

Železo, katero uporabljamo pa ni čisto, ker bi bilo kot tako za praktične namene popolnoma nerabno. Uporabljamo različne vrste železa, ki vsebujejo več ali manj ogljika. Po prislopijem ogljiku razločujemo:

1. surovo železo, ki ima 3-5% ogljika, tališče približno 1200° C in se ne da kovati, pač pa ulivati. To železo je silno krhko in se hitro prelomi.

2. kovno železo, ki ima še do 0.5% ogljika in se tali pri 1500° C. Pri segrevanju se le polagoma omehča, se da kovati in zvrtati.

3. jeklo ima še 0.3-1.5% ogljika. Dobimo ga s segrevanjem in ohlajevanjem v različnih trdnostnih stopnjah.

Iz povedanega je razvidno, da je železo tem manj vrednejše, čim več vsebuje ogljika.

Predno pa pridejo rude v plavž, da se tam raztope, se razdrobijo večje kepe na manjše kose, kar se vrši pri velikih obratih s posebnimi stroji. Nato gredo skozi razna sita, kjer se ločijo razni kosi po velikosti. V novejšem času sortirajo rude s pomočjo elektro-

+ **Banksit v Dalmaciji.** Izza preobrata se je izvozilo iz Šibenika po morju 30.000 t banksita. Te dni je zopet priplula tja velika nemška ladja »Venus«, ki odpelje 4.000 ton banksita. Ako bi se že enkrat uredil promet na Progi Šibenik-Knin, bi se izvoz te rude zelo dvignil.

+ **Uvoz zdravilnih sredstev iz inozemskega pisemskih pošiljakih.** Po naredbi poštne in brazojnega ministrstva se smejo pošiljati zdravilna sredstva iz inozemstva v našo državo s pisemsko pošto (v pisnu ali kakor blagovni vzorci), in sicer zato, da pridejo prej v kraj, kamor so namenjena. Taka zdravilna sredstva so zlasti: serum in bacili proti koleri, kugi, lešarju, grizli, vrtolici, tetanusu, seroterapevanti, preparati, tuberkulini, sestavine za preiskavanje bolezni in razni drugi preparati. Navedena zdravilna sredstva se smejo pošiljati samo na naslov ministra za narodno zdravje, na glavno lekarniško ali sanitetno zalogo, na kr. bakteriološki zavod v Zagrebu, na vse oblasti in ustanove ministrstva za narodno zdravje, potem na vse druge državne sanitetne ustanove, bolnice, lečilišča, fizikate, bakteriološke zavode in postaje, na Pasteurjev zavod itd.

+ **Za razširjenje našega telefonskega omrežja** je dobilo ministrstvo iz Budapešte 20 vagonov bakrene žice na račun reparacij.

+ **Sladkorna industrija na Poljskem** je lani močno nazadovala, ker je posejanih komaj polovica predvojnih njiv s peso. V 68 tovarnah se je predelalo 171.201 ton sladkorja, kar je jedva 28 del predvojnega produkta.

+ **Uvoz zdravilnih sredstev iz inozemskega pisemskih pošiljakih.** Po naredbi poštne in brazojnega ministrstva se smejo pošiljati zdravilna sredstva iz inozemstva v našo državo s pisemsko pošto (v pisnu ali kakor blagovni vzorci), in sicer zato, da pridejo prej v kraj, kamor so namenjena. Taka zdravilna sredstva so zlasti: serum in bacili proti koleri, kugi, lešarju, grizli, vrtolici, tetanusu, seroterapevanti, preparati, tuberkulini, sestavine za preiskavanje bolezni in razni drugi preparati. Navedena zdravilna sredstva se smejo pošiljati samo na naslov ministra za narodno zdravje, na glavno lekarniško ali sanitetno zalogo, na kr. bakteriološki zavod v Zagrebu, na vse oblasti in ustanove ministrstva za narodno zdravje, potem na vse druge državne sanitetne ustanove, bolnice, lečilišča, fizikate, bakteriološke zavode in postaje, na Pasteurjev zavod itd.

magneta. Ruda teče čez elektromagnet ki kose po vsebini železa več ali manj v padu odkloni. Sistemov, ki delujejo potem načinu je več. Vsak ima svoje sovražnike in zagovornike. Vendar pa je princip povsod isti.

Nato se morajo rude pražiti še v posebnih pečeh, kjer ima zrak prost dostop. Glavni namen praženja je ta, izločiti iz rud prispojeno žveplo, ker železo, ki vsebuje žveplo, ni rabno. Plini, ki odhajajo pri praženju se uporabljajo v kemičnih tovarnah za izdelovanje žveplene kisline. Zato vidimo pri velikih topilnicah tudi kemične tovarne, ki obdelujejo razne stranske produkte praženja in drugih kemičnih procesov. Nekaj sličnega, seveda le v primeroma majhnem obsegu imamo v Sloveniji v Celju, kjer se praži mesto železne rude cinkova ruda v drž. cinkarni in se izdeluje v kemični tovarni žveplena kislina.

Če pa hočemo iz tako pripravljenih rud dobiti železo, moramo imeti plavž, to je peč, kjer rudo raztopimo in odzavemo železu razne primese in spojine, ki ga delajo nerabnega. Te primese so: žveplo, katero odstranimo že na prej opisani način, silicij (kremenjak) in fosfor. Ker pa vemo po kemičnih odkritjih, da se kremikova (silicijeva) kislina in fosfor vežeja z apnom, damo rudam, predno pridejo v plavž še nekoliko apna oziroma apnenca.

Plavž je posebne vrste peč, visok tudi do 40 m. Zgrajen je iz neizgorljivega kamena, šamotne opeke in železa. Notranja votlina plavža sestoji iz dveh presekanih stožcev, ki imata različni višini in sta postavljena s širšima ploskvama drug na drugem tako, da stoji višji stožec zgoraj, nižji pa spodaj in tvori podlago. Zgornji del se napolni z natančno določenimi in odmerjenimi količinami rude in koksa, zopet rude in koksa itd. Ker se na tem mestu v plavžu že prično kemični procesi, se razvijajo tukaj strupeni in gorljivi plini, o katerih pa hočem še pozneje govoriti.

Notranja obloga plavža, ki sestoji iz že prej omenjenih kamnov in opeke, je obdana od dveh železnih plaščev, med katerima teče vedno hladna voda, da se ves plavž preveč ne segreje in

se vsled tega dalj časa ohrani.

Moderni plavž 20. stoletja je silno draga stvar. Če je enkrat v obratu mora ostati v nepretrgan uporabi 15 do 20 let, da nese od kapitala, ki je v taki napravi investiran, obresti. — Manjša popravila se lahko vrše, ne da bi se prekinil obrat. Po preteku 20 let pa je notranja kamnita obloga plavža izžarjena in izgorjena, ves plavž je treba podreti in postaviti novega.

Plavž v prejšnjem stoletju je bil na vsem odprt in mogočni plameni gorečih plinov so švigali proti večernemu nebu. Danes je ta romantična izginila. Moderna tehnika ima pač za romantiko in poezijo malo razumevanja. Zato so pa inženirji in tehniki dali velikim tovarnim napravam nove vire moči in energije. Dali so plavžu kupo in ujeli odhajajoče pline. Zato je današnji plavž zgoraj zaprt, odhajajoči plini se prestrežejo in se uporabljajo za pogon plinskih motorjev ali pa gorijo mesto premoaga pod parnimi kotli. Obenem se kurijo s temi plini tudi peči za segrevanje zraka, kateri se piha z velikimi kompresorji v plavž. Ker moderni plavž potrebuje za svoj obrat veliko število tehničnih naprav, kurilnic, strojuj, (Machinenhaus) ventilatorjev, dvigal itd., nastane okoli plavža navadno cel kompleks raznih tovarniških zgradb in naprav, brez katerih bi bil obrat sploh nemogoč. Prvo, kar zapazimo poleg plavža so mogočni s polkrogliami pokriti stolpi med katerimi so napeljavne mogočne cevi, ki se končajo vse v plavžu. Neposredno pri plavžu vidimo dvigala, ki dvigajo rudo in koks in se na vrhu avtomatično izprazni. — Za obrat plavža potrebujemo velike množine komprimiranega zraka, ki ga dobimo z velikimi kompresorji. Če pa bi ta zrak prišel v plavž hladen ali pa celo mrzel, bi ga preveč ohladil in plavž bi porabil preveč kuriva. Radi tega pa je zrak napeljan v že prej omenjene stolpe, kjer se zrak segreje (Winderhitzer). Zunanji so ti stolpi obloženi s pločevino, znotraj pa so sezidani iz šamotnih opek ki so postavljene mrežasto druga na drugo. Plini iz plavža so napeljani med opeko in tam gorijo. Ko so se opeke zadostno segrele (približno 800° C), se prekine dohajanje plinov in se napelje skozi tak stolp zrak. Ta teče mimo opek, se sam segreje in pride vroč v plavž, kjer pospešuje gorenje koksa in redukcijo rud. Navadno imamo poleg plavža tri take stolpe, eden v obratu, t. j. da je napeljan skozi tok zraka, drugi se kuri s plini, da nadomesti prvega, ko se ohladi, tretji pa je še kot rezerva.

Ogledati si hočemo plavž takol v začetku obrata in v obratu samem. — Plavž je pripravljen, napolnjen s koksom in rudo. Sedaj spuste v notranjščino vroč tok zraka. Ta takoj vsled svoje visoke temperature (700-800° C) koks vžge in ruda se prične topiti. Kmalu nastane v spodnjem delu plavža ognjeno morje, na katerem plavajo razne kepe in primese. To ognjeno morje je tekoče železo, razne kepe in primese pa je žindra. Pod cevmi, skozi katere vstopa zrak v plavž, se nahaja odprtina, ki je zamašena z glinastim zamaškom. Kadar se v spodnjem delu plavža nabere dosti železa, se zamašek z dolгим drogom odbije. Tako izpraznenje plavža nudi posebno ponosno krassen prizor. Močan curek beložarečega železa teče v že prej pripravljene peščene žlebove in se tam polagoma ohladi in strdi. Žindra pa napeljejo v mrzlo vodo, kjer razpade v prah, iz katerega izdelujejo cement. Ko pojenja tok tekočega železa, se odprtina zopet z glinastim zamaškom zapre in vsa stvar se ponovi. (Konec prih.)

za tega rodovitnega dela nastalo leta 1893 Slovensko planinsko društvo, ki šteje danes nad 4.000 članov, in ki nima le za slovensko turistiko, temveč tudi v narodnem oziru največje zasluge.

Paralelno s to alpinistiko so pa naš ljudje razvijali in izpopolnjevali tujski promet v dolini. Bled, Bohinj in veličastna podzemeljska Postojnska jama začeli so prižigati svoje lučice na obnovo tujeskega prometa. Tudi Rogaška Slatina je uzrasla in pridobivala svetovni glas. Snovala so se društva za tujski promet in generacija za generacijo se je izpopolnjevala v tej težki toda lepi gospodarski stroki.

Bilo je leta 1905 7. februarja, ko je sedanjí pokrajinski namestnik minister Ivan Hribar takrat ljubljanskega mesta slavni župan sklical v mestno posvetovalnico nekaj turističnih zaupnikov in jim naznanil, da se ustanovi »Deželna zveza za povzdigo tujeskega prometa«. Takrat smo imeli še meglene pojme o konturah te stroke in politično nebo je bilo tako oblačno, da je bil naš narod v veliki nevarnosti, posebno ker so naš narodni sovražniki v deželi in izven nje ravno na polju tujeskega prometa izpodjedali našo slovensko last. Toda delo se je pričelo in imelo je popolni uspeh. Ko smo prišli v stik s svetovnimi organizacijami tujeskega

prometa spoznavali smo, da je to znanost in veda, ki ima svoja pravila in svoja načela in po teh načelih smo organizirali naš narod in gradili naš tujski promet le na narodno moč in silo in ta je držala kot skalni fundament.

Da odgrnemo zagrinjalo, hočemo povedati, katere so bile glavne točke našega delovanja.

Prva je bila organizacija naših prometnih interesentov. Ustanovili smo pisarno, prirejali shode, ustanavljali lokalna društva, ki so se naslanjala na našo zvezo. Ko so ljudje spoznali, da jih ta slovenska zveza ščiti, so se je oklenili z vso vneto, spoštovali njena navodila in tako se je zgodilo, da je iz tuje posesti hotel za hotelom prehajal v slovenske roke in da je postalo skoraj vse naše in to pred vojno.

To je bil naš največji uspeh. In tu se ozremo na celo vrsto zaslužnih domačinov, ki so to prometno delo podpirali. Imenujmo samo imena: Paternel, Vovk, Dolničar, dr. Ferjančič, dr. Gregorič, Černe, Petran, Markez, Šmerc, Ravhekar, Menclinger. To so bili trdni stebri slovenskega tujeskega prometa. Druga glavna naloga je bila poduk in prometna izobrazba. Ustanovili smo podučne kurze za gostilničarje in gostilničarke, ki so imeli velik uspeh.

Skrbeti je bilo pa poglavito tudi za denarno podporo in za subvencije, da so se mogle posebne prometne naprave ustanavljati. Tudi v tem oziru so bile žrtvovane velike vsote.

Ko je stopil v modo zimski sport smo zgradili veliko zimsko-sportno sankališče v Bohinjski Bistrici 2100 metrov in organizirali tudi sport na skije. Ta zimski sport, ki je v veliko korist hotelistvu, je dosegel popolnoma urejeno organizacijo. Uspeh je bil tako velik, da so vozili posebni spritni vlaki iz Trsta, in da je obel Bohinj postati Semmering za Trst.

Za ohranitev narodne samozaveesti je velikega pomena ohranitev narodnih noš. Tudi to nam je bilo organizirati in našli smo velik odmev. Narodna noša pri nas, posebno pri ženskem svetu ne umira kakor drugod, temveč se probuja. Pričela se je propaganda, pisala so se navodila in izdala cela vrsta slik.

Težje je bilo delo za ohranitev narodnega sloga pri letoviških zgradbah. Ali tudi tu se je našlo zanimanje.

Pri organizaciji tujeskega prometa je pa glavna stvar propaganda in reklama, težka je in draga. Naša zveza za tujski promet izdala je celo vrsto brošur in plakatov ter reklamnih spisov, udeleževala se je velikih izložb v Londonu, Berlinu, Milanu in na Du-

naju. Leta 1908 priredila je razkošno razstavo za tujski promet, ko se je vršil v Ljubljani shod vseh slovenskih časnikaarjev.

Ustanovitev pisarne Tourist-Office je zaokrožila to vsestransko delo.

Tako je bilo delovanje, ko je prigmela svetovna vojna, ki je ustavila ves promet.

Pripravala je Jugoslavija in tujski promet se je preorientiral proti Beogradu. Prve lastovice, ki so prišle z juga bili so srbski maturantje. Prišli so na Bled leta 1919, kjer so bili najslavesneje sprejeti. Za njimi so prihajali najodličnejši gostje iz cele Jugoslavije in se divili krasoti naših krajev. V sled zedinjenja Slovenije pridružila se nam je Rogaška Slatina kot svetovno kopališče. Narodna svoboda je bila toplo sonce, ki je ogrevalo tudi naš prometni razvoj. Čarobni naš planinski svet je bil pred vojno uvrščen v nemško-avstrijske alpe in bil tam pastorka. Sedaj je Slovenija edina alpska pokrajina Jugoslavije in vabi ves jugoslovanski svet v svoje hladno naročje.

Promet se je oživel in z njim naša prometna organizacija. Nov duh pa je prišel v slovensko zvezo za tujski promet, ko mu je kot predsednik stopil na čelo njen prvi ustanovitelj sedanjí kraljevi namestnik Ivan Hribar. Naša organizacija se je popol-

noma reformirala in meseca aprila t. l. vršila se je v vladni palači velika skupščina, kateri je prisostvovalo nad 30 najodličnejših odbornikov. Sprejelo se je načelo, da ima tujski promet v prvi vrsti služiti, kakor v Franciji ugledu in slavi slovenski domovine. V drugi vrsti pa ne sme prezirati, da je tujski promet v Sloveniji velika gospodarska sila, v katero je investiranih nad eno milijardo kron. narodnega premoženja in ki stoji danes na pragu velike prometne industrije, katero bode morala z novimi napravami in novimi podjetji razširiti.

Toda sreča nam je bila mila naš vse pričakovanje. Njegovo Veličanstvo Kralj Aleksander I. se je odločil, da si izbere Bled za svoje kraljevsko letovišče. Dospel je na Bled v najdepsi dobi svojega življenja z dragejšto našo kraljico. Nepopisna radost vladala je po vsej Sloveniji, ko se je raznesla ta novica. S tem, da si je izbral naš kralj Bled za svoje bivališče ovenčal je naš tujski promet s svetovnim sijajem. Ako vztrajamo v delu in ljubezni do naše celokupne domovine se bodo izpolnile besede našega pesnika Vodnika »Da naša domovina prstan Evropin bo«.

Dnevne vesti.

Poziv regrutov-dijakov v aktivno službo. Rekruti-dijaki rojeni 1901 i starejši ki so imeli do tekočega leta odloženo službo v kadru odnosno, da jim nadaljna odložitve ni bila odobrena in oni rojeni 1899 i starejši, ki niso doprinesli dokaza, da so bili v avstro-ogrski vojski kadetaspiranti so vpoklicani na odsluženje kadrovskega roka in sicer: 1. Rekrutovani za Pešadijo, Artilerijo in Inženjerijo dne 29. VII. 1922. 2. Rekrutovani za Bolničarsko četo, to so svršeni medicini, farmaceviti i zobni tehniki ter svršeni veterineri in oni, ki so bili rekrutovani brez orožja, toraj Naborci dne 31. VII. 1922. Vpoklicajo se tudi vsi dijaki, ki so tukaj komando obvestili, da so svršili študije. Istotako se v poklicajo vsi oni dijaki rojeni 1902 i mlajši, ki so bili rekrutovani po dovršenem 18. letu starosti in ki so prošili za predčasen vpoklic. Vpoklic se izvrši potom poziva, ki se dostavi pristojnim županstvom s priloženo objavo za prosto vožnjo po železnici od najbližje postaje bivališča do Ljubljane. Vpoklicani se morajo javiti vsakokrat ob 8. uri predpoldne v štabu Ljubljanskega Vojnega Okruga kasarna Vojvode Mišića objekt 1. soba št. 70. Istočasno se opozarja vse one dijake, katerim je bila odložena služba v kadru najdalje do 25. leta starosti in ki so že izvršili odnosno napustili študije — pa tega niso sami ali potom pristojnih županstev naznanili tukaj, komandi, da se prijavijo ob zgoraj določenem času za nastop kadrovske službe ter tako izognejo zakoni-tnim neprilicnim posledicam.

Carinarnica v Mariboru sprejme s 1. avgustom nekoliko praktikantov. Absolvirani srednješolci naj se takoj obrnejo na carinarnico glede pojasnil.

Spalni vozovi. Pisarna Wagons-Lits, Dunajska cesta 31. Telefon števil 106, se je preselila iz prizidka Zidarjeve hiše v glavno hišo, ter p. n. potujočemu občinstvu radi vedno naraščajočega prometa priporoča, da si preskrbi prostore nekoliko dni vnapiet. Istotako je predprodaja železniških vozniških kart za tu- in inozemstvo. Vsa pojasnila brezplačno.

Okrajno glavarstvo v Ljubljani opozarja voznike avtomobilov, da po občine ob glavni, državni cesti dale postaviti svarilne table glede predpisane vožnje skozi sklenjene trge in vasi. Avtomobilisti naj se strogo drže predpisane vozne brzine. Prestopki se bodo strogo kaznovali.

Poročilo se dne 8. t. m. v Višnji gori g. Nande Thurnier z gospodino Frido Dinacherjevo oba iz Kostanjevice na Dolenjskem. Bilo srečno!

Danes vozi večerni kamniški vlak zaradi Sokolskega zleta iz Ljubljane (glavniokolodvor) ob 19.40.

Nesreča na Triglavu. Znani veleturist g. Al. Členšek, župnik v Poljanah, je pod Kredarico tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo. Z veliko težavo so ga spravili v dolino, od tam pa v ljubljansko bolnico. Želimo simpatičnemu gospodu, da bi kmalu okrevljal.

Avtomobilski promet preko meje omejen. Finančni minister je odredil, da se mora vsak avtomobilni promet preko meje naše države preprečiti. Izvzeti so le posebni slučaj, za katere izda odobrenje direkcija carine. Pošiljanje avtomobilov se smejo vršiti le po železnici ali ladjah, po cestah pa je tako uvoz, kakor izvoz avtomobilov zabranjen.

Nova telefonska centrala. Pri poštnem in brzojavnem uradu v Krškem se je otvorila telefonska govorilnica z dnevno službo.

Jeklarja v Guštanj na prodaj. Poroča se, da nameravajo jeklarja na Ravneh kupiti Angliji iz Mežice. Tuj kapital se hoče zasidrati.

Najstarejši državljani Jugoslavije je kmrt Dimitrije Divac v Ivanji pri Prilepju. Mož ima za seboj 108 let, a je še čil in zdrav.

Zastito šolstvo v južni Srbiji. V južni Srbiji je skoraj polovica učiteljskih mest nezasedenih, zato je ministrstvo dovolilo, da se smejo tudi dijaki učiteljske nastavlja-ti za učitelje.

Sestrstva ljubav. O priliki kongresa Narodnega ženskega Saveza je nabrala go-spa Darinka Leder iz Zagreba K 1207 za deklico, ki je v svojo materjo v zaporu. De-nar se je naložil na hranično knjižnico. — Delegatkinje Kola srpskih sester iz Beogra-da so darovale K 1200 za slovenske sirote. — Iskreno hvalo izrekamo našim sestram iz vseh delov naše države, ki so se na tako lep način spomnile naše dece. — Narodni ženski Savez slovenski del.

Slovenska banka v Ljubljani. Stritarjeva ulica št. 9, je pomnožila število svojih podružnic z novo ustanovljeno po-družnico v Mariboru. Prevzela je tamkaj podružnico splitske Zadrugne banke, ter jo pretvorila v svojo lastno. Poslovati je pri-čela dne 1. julija 1922.

Mad je začel. V Osljeju je 17 letni Andrej Saloj ukradel svojemu gospodarju okrog 200.000 kron in hotel pobegniti na Madžarsko. Na meji pa je bil zasačen in aretiran.

Tatvina perila. Pretečeni četrtlet je neznan tat vlomil v pralnico perice Ivane Irt v Štepanji vasi in ji pokradel več žens-kih blaz, 15 rjuh, nekaj srajc, veliko rob-cve, prtičve, brisalke, predpasnikov, eno eta-minasto modro obleko in etaminasti bluzi.

Hud žanec. Enindvajsetletni Moher Strle, rojen na Igu je v jezi zgrabil svojega obeta za vrat in ga surovo treščil ob tla. Radt tega so ga orožniki spravili na varno.

Obsojena tatova. Anton Čadež z Vrda in Franc Fridl iz Podlesnika sta že splošno znana dolgoročna tatova. Tekom me-seca februarja t. l. sta vlomila v skladišče Karla Pollika na Vrhniki in odnesla eno ameriško kožo, 20. junija sta pa okradla tovarnarja Lenarčiča na Vrdu. Pri dežel-nem sodišču sta bila zato obsojena. Čadež na 3 mesece, Fridl pa na 4 tedne ječe.

Zalostna družinska tragedija v sled granate. V okolici Štipe je neki fantiček našel granato in jo nesel domov. Doma je granata eksplodirala in ubila tri osebe v družini.

Ukradeni kolo. Pred hotelom »Čika-go« v Litiji je bilo ukradeno Albina Doljski 5000 kron vredno kolo.

Himen. G. Franjo Ančič iz Rčinice profesor risanja na drž. real. gimnaziji v Murski Soboti se je poročil z gđ. Vido To-poriševjo iz Novega mesta. Bilo srečno!

Ljubljana.

Sprejem srbskih srot v Ljubljani. Včeraj ob 10. dopoldne je prišla v Ljublja-no srbska sročad, katere roditelji so padli in se izgubili tekom svetovne vojne. Spre-mil jih je general Rašić, g. Lazarevič, g. Todorovič in g. Popović. Kosučin gđ.

Safarič. Na kolodvoru je srbske sirote spre-jela godbe dravske divljije s triglavsko ko-račnico. Srbsko dečo je pozdravil prvi pokr-mamestnik Ivan Hribar, nato pa mestni ko-misar g. Seneković in v imenu Sokolstva g. Gangl. Za prisrčni sprejem se je zahvalil general Rašić. Na kolodvoru se je zbrala velika množica občinstva, ki je srbsko dečo živahno pozdravljala. V lepem spredu med špalirjem sokolov in ljubljanske šolske de-ce se je nato srbska sročad podala v vo-jajniško vojskovo Mišića, kjer so jo pogostili. Popoldne so si srbske sirote ogledale me-sto. O koncertu, ki so ga dali srbski otroci zvečer v narodnem domu prinesemo poročilo v prihodnji številki.

Jubilejna ubožnica v Japljevi ulici. Vsi delavci obč. sveta z dne 14. februarja 1922 mag. št. 411-23 se javno razpisujejo stavbniška, tesarska, mizarska in vsa druga obrtniška dela, kakor tudi vpejajava centralne kurjave in naprava železobetonških stropov za nazidavo enega nadstropja na mestno jubilejno ubožnico v Japljevi ulici št. 2. In napravu praščih hlevov ravnatoma. Načrti, proračuni, splošni in podrobni stavbni pogoji in drugi pripomočki so na vpogled v mest-nem stavbnem uradu, Lingarjeva ulica št. 1. v uradnihi urah od 8. do 14. Pravilno se-stavljene in kolekovane ponudbe je vložiti v zapečatenem ovoju pri imenovanem ura-du najpozneje do 22. julija 1922 opoldne. Ponudbi je priložiti potrdilo mestne blagaj-ne, da je ponudnik vložil predpisani 5 od-stotni vadij. Zakasnele, ali nepravilno se-stavljene ali nepopolne ponudbe se ne sprej-me. Zgradba ima biti uporabna najpozneje do 1. februarja 1923.

Pogreb g. Antona Wissiaka se vrši danes ob 16. uri iz hiše žalosti Gosposka uli-ca 3-III.

Promocija. Jutri dne 17. t. m. bo na dunajski univerzi promoviral za doktorja vsega zdravilstva gosp. Drago Vidmar iz Ljubljane.

Iz odvetniških krogov. Dne 12. t. m. je bil vpisan v imenik odvetnikov ljubljans-ke zbornice dr. Konrad Vodenšek s po-slovnim sedežem v Ljubljani.

Stavbna sezona v Ljubljani je letos dosti živahna, bolj kot povsod drugod v Sloveniji. Na Mirju je cela kolonija novih hiš deloma že pod streho, istotako je ob po-daljšani Kolesiji na takozvanem Pasjem brodu zraslo 6 novih hiš. Ob podaljšani Lepi poti si je postavil hišo elektromonter g. Mihelčič, pod Rožnikom nad Večno potjo si gradi vilo zlatar g. D. Zupanec, vila inž. Dukiča ob Cesti v Rožno dolino je že pod streho, na travniku pod Kolmanovo vilo gradi hišo g. Gale, blizu tam ob novi cesti od Strelišča v Rožno dolino pa tudi dova-žajo stavbni material za dve novi hiši. Ba-je zgradijo tam tudi tovarno testenin. Na Prulah so začeli graditi drugo novo hišo, ob mostu na Opekarski cesti je pod streho enonadstropna hiša. Ob Aleksandrovi cesti koplejo temelj za palačo pokojniškega za-voda, na Miklošičevi cesti pa za okrajno bolniško blagajno.

Policijske vesti. V kurilnici južne že-leznice je bilo ukradeno vreteno, vredno 250 Din. — Učenik Ivanki Perhaj je bilo v kopalnici v Kolesiji ukradeni denarnica, v kateri je bilo 35 kron. — Nabavljali za-drugi drž. železnice je bila ukradeni gonil-na cev, dolga 20 m z nastavkom iz me-ninge. — Mlekarič Marjan Sodnikar z Dre-zovice je bilo ukradenih na Viču 5000 kron, v času, ko je nesla mleko neki stranki. Denar je imela na vozu pod sedežem. — Na železniki proti opekarne Jadranske ban-ke na Viču je bilo ukradenih 17 vijakov. Ta tatvina bi bila kaj lahko povzročila že-lezniško nesrečo, ko bi ne bil tega pravo-časno zaznali čuvar južne železnice Franc Japelj.

Preleteli smo in objavljamo: P. n. uredništvo »Jugoslavije« prosva, da prinese popravek na notico v št. 159 od 14. VI. 1922 »Socialna slika iz kavarne »Zvezda«, na-stopno: Ni res, da sta natakarka J. Straus in S. Sedel pretepla po glavi učenca Trofenika z topim orodjem, res pa je, da je hotel Trofenik natakarka Sedeša s šalko po glavi. Ni res, da bi Straus Trofeniku grozil, da ga bo ubil, res pa je, da je Trofenik Se-delu grozil. S spoštovanjem J. Straus, S. Sedel. — Pripominjamo, da smo mi toza-devno vest dobili na polic. ravnilstvu.

Kopalnice v hotelu »Slon« ostane radi čistjenja kotla od 17. do 25. t. m. zaprto.

Nezgodna z električno žico. Mizarski pomočnik Mat. Anžur se je v Keršičevi to-varni v Šiški po nepravilnosti oprjel pri delu za električno žico ter dobil hude opek-line na desni roki.

Sumljiv prodajalec zlatnine. V Šiš-teršičevo gostilno (Slepi Janez) je prišel te dni neznan mlad moč ter ponujal v nakup zlato uro in zlate ženske uhane. Predmeti izvirajo brezdvomno iz kake tatvine. Pro-dajalec je bil srednje postave, svetlih las brez brk, oblečen v svetlo sivo obleko z rjavo športno čepico.

Maribor.

Ministrstvo narodnega zdravja v Beogradu je g. dr. Franu Toplak, zdravniku v Mariboru, priznalo naslov specialista za ženske bolezni in porodništvo.

Za državno trgovsko šolo je prepustila mestna občina celo drugo nadstropje v hiši na trgu Zrinjskega, zato pa bo država drževala trg. Šola in pripadajoča kurjava in druge potrebnosti. Pogodba med državo in mestno občino velja 10 let.

Oderuške cene za stavbišča. V Mariboru se skoraj nič ne zida, zato pa se grdo veržijo s stavbnimi parcelami. Mnogi zahte-va po 1000 kron za kvadratni meter. V občinskem svetu se je vsled tega nasveto-valo, naj bi se nezazidane stavbne parcele obdačile.

100.000 jalo po 5.30 K nabavi za božič-ne praznike aprovizacijskemu odseku izvoz-na tvrdka Supanz in Mathels pod pogojem, da priskrbi mestna občina potrebno posilo-jo in plača obresti.

Nova moderna tovarna perila, katero sta ustanovila g. ravnatelj Križnič in bivši družabnik Durjava in dr. g. Verbnik je že začela svoj obrat v manjšem obsegu. V. teku drugega tedna pa bo obratovala že v polnem obsegu.

Zidanje palače »Zadrugne banke« pred franciskansko cerkvijo se bo v kratkem pri-čelo, ker so baje odstranjene formalite, ki so ovirale zidanje. No, zadnji čas je že!

»Gradjanski« iz Zagreba, eden prvih ju-goslovanskih nogometnih klubov, ki je pre-magal ljubljansko »Ilirijo« s 6:1 (Ilirija je zmagala Maribor« pa 5:1) pride po posre-dovanju našega aglenskega SK »Maribor« v nedeljo 16. t. m. v Maribor. Zanimanje v sportnih krogih je veliko.

Električni tok bo prekinjen v nedeljo 16.

t. m. od 1. ure ponoči do 12. ure opoldne radi čistjenja postelj in kabljevih prikljok.

Nesramna nemškutarka. Branjeva Ol-ga Kokol r. l. 1875 v Žitah, bivačica v Ma-riboru je bila obdarovana z zaporom 4 dni ali 200 Din kazni, ker je nesramno žaila stanovajski urad. Kakor se je pokazalo med obravnavo je huda Nemčurka, ki bi ra-da vse Slovence zapodila iz Maribora.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso II. vrste 1 kg 66—64 K, meso od bikov, krav in telic 56 do 64, telečje meso I. in II. vrste 60 do 64 kron, svinjsko meso sveže 90 do 100 kron.

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Stajerskem ima delegacijsko zborovanje v nedeljo dne 16. t. m. ob 9. uri v deški me-šanski šoli v Krekovi ulici (realčno poslop-je).

Celje.

Pozdravljeni! Danes v nedeljo se zgre-nejo v našem starodavnem in staroslavnem biseru ob Savinji, lepem slovenskem Celju množice Sokolstva. Naše mesto si je nadejlo praznično obleko, da svečano pozdravi in sprejme na svobodnih tleh brate Sokole in sestre Sokolice, ki pridejo k nam, da po-kažejo sadove in račune svojega dela in so-kolske discipline, kakor jo predpisuje sokol-ska misel. Sokolskega spreveda v mesto ne bodo zastavljali avstrijski žandarji in nem-ska policijska druhal, kakor se je to godilo vpreteklih časih, ko smo bili sužnji nem-ske brutalnosti. Bratje Sokoli! Svobodno bo-ste stopali danes po naših ulicah, svobodno Vas pozdravljajo narodne zastave raz naših slovenskih domov. Vemo, da se bo našim nekdanjim in tudi še sedanjim narodnim nasprotnikom krčilo srce ob pogledu na Va-se vrste, ko boste korakali po nekdanj nem-ski domeni in ko bodo videli, kako se je v ni-ki razblinilo vse njihovo stoletno brutalno raznarodovalno delo. Veselo naj Vam pote-čejo ure Vašega bivanja danes med nami, ki Vam še enkrat kljemo: Bodite nam na svobodnih slovenskih celjskih tleh prisrčno pozdravljeni!

Izdajanje potnih listov po policijskem oddeku okr. glavarstva v Celju. Od ponde-ljka 17. julija t. l. naprej se dodeli izdaja-nje in vidiranje potnih listov, kakor sploh vse uradovanje, na katerega se nanaša pavi-likov o izdajanju in vidiranju potnih listov policijskem oddelku okr. glavarstva v Celju, Vrvarska ulica in sicer za cel okoliš okr. glavarstva, izvzemši pol. ekspozituro v Mozirju. Stranke se naj od ponedeljka da-lje v potnih zadevah obračajo edino na po-licijski oddelok okr. glavarstva in ne več na okr. glavarstvo.

Javno skladišče in prevozna družba d. d. v Celju je sklenila zvišati delniško glav-nico od 3.000.000 na 6 milijonov kron.

Osebnost vest. Za tajnika 2. razreda je imenovan dr. Fran Hrašovec iz Celja, do-deljen ministruv notranjih zadev v Beo-gradu.

Utonil bi bil kmalu pri kopanju v Savinji 9 letni Ignac Dolinšek iz Ostrožnega. Kljub svarilom starejšega brata je brel plavanje nevešči v globoko in deročo Savin-jo, ki ga je začela požirati. Z naporom mu je rešil življenje Vladimir Seligo, ki je oble-čen skočil v valove. Stariši, ne puščajte otrok kopati se v globoki in deroči vodi, da se ne bodo prigodile nesreče utopljajev.

Po dolgi sni smo v potek popoldne dobili malo dežja okrog Celja. Potrebno pa je, da bi deževalo kakih 4 do 5 dni, da bi se travniki in polja vsaj nekoliko namoči-la. Travniki so popolnoma rjavji in goli. Če si ne bo otava pomagala, bo zopet nasto-pio pomanjkanje hrane in kmetje bodo pri-siljeni prodati še ono živino, ki jim je lani ostala od izvoza in posledica bo zopet v zimskem času silno pomanjkanje mesa. Le-pi časi se nam ne obetajo.

Celjski hišni posestniki pridno po-pravljajo in renovirajo svoje hiše. So pa tudi taki, ki se za tozadevne oblastne po-zive ne brigajo. Proti tem bo treba vzeti v roke železno metlo.

Nemškutari se še pridno po nekaterih nemških celjskih trgovinah. Če stopiš v tako trgovino, ti brni nasproti »Guten Tag«, »fa-bidjere« itd. To je pač nepotrebno in bi bil že zadnji čas, da se to nemškutarjenju, ki je popolnoma nepotrebno, odpravi.

Ljudstvo prosvete.

V današnjih socialno, gospodarsko in politično razdeljenih časih narod bolj, kakor kdaj prej potrebuje prave čiste kulture, ki naj ga dvigne iz temnih globin vsakda-njega prerivanja, izkoriščevanja, intrigan-tstva in mrkega cinizma v višnje etične po-polnosti. Vse pereče kulturne, socialne in politične probleme moremo le takrat splošno zadovoljivo rešiti, ako nas bo v tem stremljenju podpirala kulturno visoko stoječa množica naroda, ki bo iz globin svoje srčne nabožnosti in iz sile svojega razuma črpala odobno moč proti vsemu, kar je socialno krivično, gospodarsko škodljivo in politično koruptno. Narod, ki je razbičan v svojih strasteh, si ne more nikdar splesti one zlate niti, ki bi družila srca vseh pri stremljenju dati narodovemu udejstvovanju nerazdrljivo etično podlago, na kateri edini je stavba silne bodočnosti mogoča.

Jugoslovanski kralj se za vse velike izraze ljubezni in udanosti ob priliki poroke ni mogel bolje zahvaliti, kakor da je izdal ukaz: dajte ljudstvu prosveto. Kdor izv-kušje ta ukaz, rešuje uspešno vsa zamotana notranje-politična vprašanja, vse težke so-cialne in gospod. probleme, ta ljubi svoj rod nesebično, on vstvarja ljudstvu najdr-nejše dobrine, katerih mu ne more dati no-beno drugo bogastvo.

V Zenevo je povabljenih nad 30 narodov, da se posvetojujejo, kako dvigniti etično vzgojo mladine. Najboljši možje najboljših narodov bodo zlatemu zakladu svojih narodov — mladini darovali vse sile svojega razuma in srca, vse velike izkušnje svojega življenja. Vedite da bo ta oltar daritve ože-rel v svetlih plamenih, najlepših besedah in načrtov, srca bodo vzplamela v živi lju-bezni do mladine — toda mladina narodov od tega plamena ne bo ogreta. Plamen bo ugasnil, kakor jih je ugasnilo že nebroj, in etični temelji v narodih bodo stali v trhljih tleh — ako med narode ne pride kvas prave kulture, ako v narodih ne zažari ljubezen do vsega lepega. Fežigi, umori in poboji, tavnine in goljufiji bodo razjedale še nade-je narodove duše, mati bo sovražila naprej svojega hčera, sin naprej svojega očeta. Veliko razdeljanje človeštva se bo nadaljevalo.

Steza, ki edina drži v nebeško kralje-stvo boljše bodočnosti naroda in človeštva je ljudska prosveta, ona ljudska kultura, ki blazi srce in krepi razum. Steza pelje preko starih pečin in narod poi ne bo nastopil,

ako ne najde zadosti kreplih in poštvoval-nih vodnikov.

Te vodnike hoče pri sebi zbrati »Dru-štvo ljubiteljev slovenske umestnosti.« Kdor se še ni utopil v morju srepega materijalizma in kdor hoče narod dvigniti v etične višine, naj priljavi svoj pristop po dopisnici na omenjeno društvo, Prešernova ulica 5/1, Ljubljana.

Izredni občni zbor društva političnih konceptnih uradnikov.

se je vršil dne 13. julija v Ljubljani. Po po-ročilu o delovanju in pravnem stanju dru-štva po zadnjem občnem zboru so se izvr-šile volitve novega odbora.

Za predsednika je bil soglasno izvoljen z vzklikom vladni svetnik *Sporn*, ki je v kratkih besedah očrtal delovni program no-vega odbora za povzdigo društvene in to-variške zavednosti pri članih za izboljšanje gnotnega položaja in obuditev strokovnega delovanja pol. konceptnega uradništva ter za osnovevanje močne stanovske organizacije cele kraljevine.

Za podpredsednika je bil izvoljen vodja okr. glavarstva dr. *Pirkmaier*, za tajnika okr. kom. *Narte Velikonja*, za blagajnika *Stanko Masič*, ostali odborniki so vladni svetnik dr. *Vodopivec*, okrajna glavarja dr. *Lajšček* in dr. *Spilner-Mays* in vladni tajnik dr. *Trstenjak*, nametnika okr. komisarija dr. *Brunjek* in *Makar*.

Za preglednika sta bila izvoljena dvor-ni svetnik *Kremenski* in vladni svetnik dr. *Rutar*, za nametnika vlad. svetnika dr. *Mencinger* in dr. *Žužek*.

Nato se je vršila razprava o najvažnejši točki dnevnega reda, o ustanovitvi enotne stanovske organizacije vseh političnih konceptnih uradnikov v državi ter se je novi odbor pooblastil, da osnuje s pomočjo so-rodnih društev ostalih pokrajin, ki so se de-loma že izrekla za tako organizacijo, zvezo vseh društev političnih uradnikov konceptnih uradnikov cele kraljevine. V to svrhu naj odbor izdela pravila za Zvezo ter skliče se-stanek delegatov vseh sorodnih društev.

Pri govoru o službeni pragmatiki se je sklenilo, naj se dela na to, da se novi na-črt čimprej vzakoni.

Članarina se je z ozirom na bodoče na-loge odbora zvišala od 1. avgusta t. l. na 5 Din mesečno.

Po debati o položaju političnega konceptnega uradništva z ozirom na bodočo razdelitev države na oblasti se je sklenilo izposlovati skupno z ostalimi društvi, da se politični konceptni uradniki ne bodo preme-ščali proti lastni volji temveč le na lastno prošnjo iz ene oblasti v drugo, da se jim nu-di možnost, da se izjavijo, ali hočejo služiti pri oblasti ali pri srezih, dalje, da se pre-jemki v vseh oblastih izenačijo, sledilci naj se področje in službeno razmerje med bodočimi velikimi župani, načelniki oddelkov in referenti točneje določi.

Občni zbor je nadalje ugotovil, da je gnotna kriza političnega konceptnega uradništva vkljub vsem opozoritvam in spome-nicam na merodajne činitele priklopela do viška.

Rešitev krusnega vprašanja je postala neodločljiva.

Pogubne posledice tega položaja se že brdiko občutijo. Beg iz državne službe je splošen.

Konceptno uradništvo politične uprave potrebuje in zahteva najne pomoči. Zahteva odločno za se fakultetno doklado, kajti isti razlogi, ki so bili merodajni za doklade so-dnikom, govore za politično upravno konceptno uradništvo, ker mu je poverjena upravno-pravna in kazenska judikatura, kakor sodnikom civilno in kazensko pravno sod-stvo.

Po raznih nasvetih n. pr. da naj se dru-štvo obrne na javnost, na parlamentarne kroge, da naj izkuša članom zboljšati polo-žaj s preskrbo zasebnih služb, se je odbor pooblastil, da na to nevzdržno stanje opo-zorj odgovorne činitele ter uporabi vsa sredstva, da z vztrajnim pritiskom izvoljuje političnemu konceptnemu uradništvu vsaj eksistenco možnost.

Sokolstvo.

Društveni odbori razširjajte med svojimi člani Sletski Vestnik, da bo vsak član natančno informiran o vseh zletnih pripravah, prireditvah in navodilih!

Bratje in sestre, širite povsod sokolske zletne razglednice! Trgovci Sokoli, naročite in razpečavajte jih pridno, da ne bo ostala zletni pisarni ne ena zletna razglednica ne razprodana. Od dobčka prodanih razglednic se bodo pokrivali ogromni stroški, združeni z zletom, ob enem pa bodo vršile te razgled-nice povsod učinkovito Sokolsko propa-gando!

Za zdravniško službo v zletnih dneh je dobro preskrbeli. Dostel je prijavljenh za zdravniško službo 80 brat. zdravnikov, med temi 42 iz Ljubljane. Rešilne postaje bodo seveda predvsem na telovadišču, pa tudi po mestu na raznih krajih.

Vstopnice za zletne prireditve se nepri-čakovano hitro razprodajajo. Upati je, da bodo v najkrajšem času popolnoma razpro-dane. V tem oziru torej se obeta zletnim prireditvam, ki seveda to tudi v polni meri zaslužijo, slajen uspeh. Naročila na vstop-nice ne prihajajo samo iz Ljubljane, temveč tudi iz vseh drugih krajev naše kraljevine, pa tudi iz inozemstva, ki se živahno zanima za ta zlet. Opozorjamo na to vse one, ki se nameravajo kot gledalci udeležiti zletnih prireditvev, s pristavkom, da si oskrbe vstop-nice, dokler jih je še kaj. Število tih in se-dežev na zletnem telovadišču je sicer res tako veliko, kakor ga ni imela doslej še no-bena javna prireditev v Ljubljani, vendar pa je omejeno in se ne bo v nobenem slu-čaju moglo pomnožiti. Vstopnice se naro-čajo lahko ustmeno ali pismeno v zletni pi-sarni v Narodnem domu, I. nadstr. Poleg tega jih prodajajo sledeči denarni zavodi v Jugoslaviji: Ljubljanska kredita banka; podružnice v Mariboru, Celju, Kranju, Splitu Sarajevu in Novem Sadu, dalje Prva Hrvat-ska štedionica v Zagrebu, Beogradska uje-dinjena banka v Beogradu in Jugoslovanska banka v Osljeku. Zneski za vstopnice se poročajo nakazati v naprej po nakaznici ali položnici Ljubljanske kreditne banke. Ob enem s zneskom za vstopnice je treba na-kazati tudi primeren znesek za poštnino, sicer se poštnina povzame, kar povzroča nepotrebne stroške in nepotrebno delo.

Predzletni dnevi se bližajo z urnimi ko-raki. Za pokrajinskim zletom ljubljanskih žup, ki bo že prihodnj nedeljo, pride dne 23. julija naraščajev dan, ki obeta biti ena najzanimivejših prireditvev letošnjih ljubljanskih sokolskih čnl. Naraščaj in deca obkeja spola prispeka iz vseh krajev naše kraljevi-ne v Ljubljano že dne 22. julija. Kar bo pa

temu dnevu dalo prav poseben sijaj, bō udeležba češkoslovaške naraščajske ek-spe-dicije, ki pride k nam, da se spozna z mla-dimi jugoslovanskimi Sokolci in Sokolkami. Upamo, da bo Ljubljana ta dan pokazala, kje so njene simpatije, da bo mlade naše Sokolice in Sokolice, pred vsem pa ljublje-no češko sokolsko mladino pozdravila s ti-stim toplim navdušenjem, kakršnega oni po pravici pričakujejo. Mlada srca so vse bolj dostopna lepim višm nega srca sta-rejših, v življenju mnogokrat razočaranih ljudi, in vtisi mladih let se vse globlje za-črtajo v mlade, odkrite in navdušene misli. Ko bo dne 23. julija sokolska mladina ko-rakala po ljubljanskih ulicah in na zletnem telovadišču nastopila s javno telovadbo, se bodo brez dvoma mnogole razpršili pred-sodki o »pogubni in kvarilivi« sokolski vzgo-ji in nove mlade sveže čete bodo stopile v širni sokolski krog. Ljubljana je na glas, da se ne zna navdušiti, da ne zna spreje-mati svojih gostov. Mnogokrat se je res tako zdelo. Toda ko bo videla v svojih zi-dovih tisoče mladih žarečih lic, tisoče jasnih navdušenih oči, vemo, da ne bo mogla osta-ti pri tem pogledu ravnodušna. O mladini radi pravimo, da je naša nada in naš ponos. Tem bolj zasluži naša sokolska mladina ta častni naziv, zasluži pa tudi, da jo kar naj-iskrenejše pozdravimo!

Naraščajski dan dne 23. julija. Kot prvi predzletni dan se vrši dne 23. julija nara-ščajski dan, pri katerem nastopi mladina sokolskih društev iz cele države. Mnogo društev iz najbolj oddaljenih krajev države je prijavilo udeležbo svojega naraščaja, po-grešamo pa še prijave društev v neposredni bližini Ljubljane. Pričakujemo, da tudi ta društva ne izostanejo ter izpolnijo svojo sokolsko dolžnost. Dan sokolske mladine naj bo začetek sokolski slavnosti, naše prve jugoslovanske sokolske olimpijade. Nara-ščajskega dneva se udeležijo do 1000 nara-ščajnikov češkega Sokolstva, ki pride v Ljubljano dne 22. t. m. popoldne. Češki nara-ščaj nastopi pri javni telovadbi. Tem večja dolžnost naših sokolskih društev je, da odposljejo na zlet naraščaja vso svojo mladino, da pozdravi v svoji sredini zastop-nike bratskega češkega naraščaja. Spored naraščajskega dneva je bil objavljen v Slet-skem Vestniku. Vsa društva, ki pošljejo naraščaj v Ljubljano, morajo skrbeti, da imajo vsi udeleženci predpisane kroje, ki morajo biti snažni in pravilno izdelani. Na-raščajskega dneva se udeležijo naraščaj lahko tudi v civilu, vendar ne more nastopiti pri javni telovadbi. Vadiitelji, ki privedejo na-raščaj v Ljubljano, morajo skrbeti za vzor-no disciplino. Naraščaj in deca bodo imeli skupno prehrano, za katero skrbi prehra-njevalni odsek JSS. Cena za celodnevno prehrano znaša 10 Din. Vsak naraščajnik mora imeti s seboj jedilno orodje in sko-delico. Stanovanja bodo za naraščaj skup-na. Brisačo, milo itd. mora prineseti nara-ščaj s seboj. Točnejša navodila se nahajajo v Sletskem Vestniku.

Isti dan se vrši tudi tekma naraščaja in sicer moškega in ženskega. Tekma mo-škega obsega tekmo vrst in tekmo posa-meznikov v vrstah. Tekmuje se v dveh od-delkih, v višjem in nižjem. Tekma obsega v obeh oddelkih: 1. proste vaje, 2. skok čez kozo, 3. skok v daljino, 4. skok v višino in 5. tek na hitrost.

Tekma ženskega naraščaja obsega tekmo vrst in tekmo posameznice v vrstah. V vrstah tekmuje samo naraščaj istega društva ali iste župe in sicer po 6 tekmo-valk v eni vrsti. K tekmi se pripušči nara-ščaj društev Jugosov. Sokol. Saveza, ki je najmanj 6 mesecev v kateremkoli Savezu podrejenemu društvu redno obiskovalo teles-no vadbo naraščaja. Tekmuje se 1. v dveh prostih vajah, 2. z nastopom k prostim vrst-jam, ki se znamenke samo pri tekmi vrst-jam, 3. v skoku v daljino, 4. v tekmu na hitrost. Tekma naraščaja prične v nedeljo 23. julija zjutraj ter vsa podrobnejša navodila objave-ljena v Vestniku T. O. št. 6—12.

Društvene vesti.

Poziv vsem obrtnikom cele Slovenije! V ponedeljek dne 17. t. m. pridite vsi na zbo-rovanje obrtnikov v Ljubljano, katero se vr-ši ob 10. uri dopoldne na Gosposvetski cesti pri »Novem svetu«. Ker se bode v glavnem razmotrivalo o centralizaciji in delovanju bolniške blagajne, pozivljamo vse prizadete, da se zborovanja zanesljivo udeležijo. Odbor obrtnega društva št. Vid nad Ljubljano. Odbor obrtnega društva Zg. Šiška.

Zavod za slepe se v imenu svojih go-jencev najtopleje zahvaljuje vsem onim, ki so kakorkoli pripomogli, da je javna pro-dukcija v Kranju in Celju tako dobro uspe-la. Posebno zahvalj izrekamo izobraževal-nemu društvu v Kranju, Glasbeni Matici v Ljubljani in društvu »Narodni dom« v Celju za brezplačno prepustitev dvorane, kakor tudi Učiteljski tiskarni za brezplačno tiska-nje lepakov. Najlepšo zahvalo naj izvolijo sprejeti članice Kola jugoslov. sester na čelu jim prebl. ga. Znidaršičeva, soproga g. okrajnega glavarja v Kranju, v Celju pa prebl. ga. Ela dr. Kalanova, ki sta z ne-umornim delom preskrbeli gojencem brez-plačno prehrano in prenočišče. Pozabiti tudi ne smemo g. nadučit. Bizjaka, ki je kot na-čelnik tamonjske zaščite dece in mladine mnogo žrtvoval, g. Korena in ge. Perčeve v Celju, ki so prispevali k pogostitvi. Za-hvaljamo srčno vse preplačnike. Darovali so po 100 Din: gg. Vinko Majdič, dr. Ješe, kavarinar Kos in še nekateri drugi neime-novani. G. Sancer 42 Din, dr. Božič 32 Din, ter mnogi drugi neimenovani z manjšimi zneski. Vsem ponovno najlepša zahvala. Čisti dobiček 2105 Din. 85 p. smo priložili fondu za zgradbo lastnega doma.

Drobiž.

Kaj zahtevajo Nemci v češkoslovaški republiki. Za glavni cilj nemške politike označi dr. Lunccha na shodu nemških kr-ščanskih socialistov v Krnovu tole: Nem-ska zborniška zveza ustanovi svojo polit-iko za bodočnost v dosegu svojega veli-kega cilja: nemško samoupravo. Zahtevali bomo za nemške kraje nemške sodnike, nemške uradnike in nemške uslužbenca, na nemška tla nemške občane in za vse Nemce v tej republiki nemško svobodo in nemško pravo. — Nemci na Češkem zahtevajo nemško samoupravo in jim ni dovolj, da se glede šolstva razmeroma na boljšem ko sami Čehi. Slovenci na Koroskem so pa brez šol in brez vseh pravic, zakaj Nemci nečejo o slovenskih šolah nič slišati. Taki so ti novodobni Tevtoni! njim vse, drugum pa nič!

PEKATETE, testenine, tudi same makarone

iz staroznane tovarne Znidaršič & Valenčič, Ilirska Bistrica

» najboljša, dobe » povsod.

Zaloga R. BUNC IN DRUG,
Ljubljana, Celje, Maribor.

Hiša

dvonadstropna na Tržaški cesti s takojšnjim stanovanjem za kupca se proda. Naslov se izve v upravištvu.

Stavbene parcele

v najlepši legi na Glincih naprodaj. Več se izve pri lastniku J. Tribuč, Glince 37.

Kopalna sezija

Kopalne kostume, hlače, trošne plašče, čepice, plavalne pasove na priporočila

A. & E. SKABERNE

Ljubljana, Maštni trg št. 10.

Tekstilna roba

vseh vrst

najceneje pri

Pradies, Wien I. Franz Josefs Kai 49.

Krasno darilo!

izredna prilika!

Biserinski šal, umetniško starinsko ročno delo, še ne rabljeno, izdelano pred 150 do 200 leti, krasen vzorec v velikosti 370 : 168 m se ugodno proda.

Anončni in informativni zavod Drago Beseljak

Ljubljana Sodna ulica 3.

MLJEKARNA „SUNJA“

šalje poštom:

Cajno maslo . . . kg Din 36-
Kuhano maslo . . . kg Din 38-
Trapist sir L. . . kg Din 24-
Gruyer sir L. . . kg Din 30-
Od svake vrste 5 kg gore.

Največji davki, katere plačate vam nastanejo, ako ne gledate na to, kje nakupujete, zgubite denar. Imate poleg tega večkrat še sitnost. Poskusite enkrat z ilustriranim katalogom tvrdke H. Suttner (imetnik Henri Maire) v Ljubljani, Maštni trg št. 8. Ta vam svetuje resnično dobre ure, specialne znamenke „JKO“ iz lastne tvornice v Švicji, kakor tudi druge dobre žepne ure, zapetne ure, svetilne in stenake ure, verižne, prstane, zapetnice, uhane, namizno orožje, kristna in birmirna darila in vsa druga znamenita in srebrnina. Pa tudi porabne predmete, kakor n. pr. škarje, nože, britve, lasestrizne in brivke stroje, steklovesce, doze za tobak, svečnice in smodke, natikače in denarnice kupite dobro in ceno pri tvrdki:

H. Suttner (imetnik Henri Maire) v Ljubljani št. 8.

Skladišče kož

Herman Hary i sin

Varaždin.

Telefon šte. 68

Telefon šte. 68

priporoča svoje bogato skladišče vseh vrst kož in čevljiarskih potrebščin. Solidna in točna postrežba!

Tovarniške cene!

Zahtevajte cenike!

Vzorčni velesejem v Pragi

od 3. do 10. septembra 1922.

Centralno tržišče srednje Evrope.

Najcenejši izvirki za nabavo raznovrstnih izdelkov čehoslovaške industrije.

Velesejmski znak z izkaznico stane 25 dinarov, služi kot permanentna vstopnica v razstavišče in upravičuje k popustu pri vožnji po železnici. Velesejmski stanovanjski urad preskrbi udeležnikom ugodna stanovanja. Natančnejša pojasnila dajejo vsi čehoslovaški konzulati, zastopniki Praškega velesejma in

Velesejmska pisarna:

PRAGA I., Staromestská radnice
kjer se prodavajo tudi znaki in izkaznice.

Večje množine prvovrstnega splitskega portland cementa

na razpolago pri tvrdki: H. PETRIČ, LJUBLJANA, skladišče BALKAN.

Prva slovenska tvornica
lesnih žaluzij
Weissbacher
lesnoindustrijska družba
z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta 66.

Izdeluje vsakovrstne žaluzije in sprejema

vsa v to stroko spadajoča popravila.

Telefon 114. Brzjav: Weissbacher - Ljubljana.

Pozor kapitalisti in lesni industriji!

Na novo zgrajena, moderno opremljena parna žaga in tovarna lesenih žebelijev se v ponedeljek, dne 24. t. m. na prostovoljni javni dražbi z vsem inventarjem in zalogo proda.

Dražba se vrši ob 14. uri na licu mesta. Izključna cena 500.000 Din.

Natančnejša pojasnila daje „Zora“, lesna industrijska družba in tovarna lesenih žebelijev v Črnomlju, Slovenija.

Hiša

dvonadstropna v sredi mesta na protinjem kraju, lep razgled, se proda po zelo ugodni ceni. Zamenja se tudi s hišo ali vilo v mestu ali izven mesta. Ponudba na an. družbo Aloma Comp. Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

AUTO

Bencin. — Pneumatika. Olje. — Vsa popravila. Mast — in vožnje. Le prvovrstno blago in delo po solid. cenah nudi Jugo-Auto d. z. o. z. v Ljubljani.

Ustanovljena leta 1831.

Assicurazioni Generali v Trstu

Občna zavarovalnica.

Generalni zastop za Slovenijo v Ljubljani, Marijin trg — Sv. Petra cesta št. 2 v lastnem domu.

Zavaruje zoper požare na poslopih, pohištvi in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrcal in zvonov, na življenje in za doto v vseh mogočih sestavah. Družba je izplačala za škode nad poldrugo milijardo kron. Premoženje družbe znaša preko 1000 milijonov dinarjev.

TRANSJUGO, d. d.

ZAGREB

3 Mazuraničev trg 3
Brzjavi: TRANSJUGO.
27-60 Telefon 27-60

PODRUŽNICE:

BEOGRAD, Reljina ul. 2.

IZPOSTAVE:

OSIJEK, Široka ul. 8.

SUBOTICA kod Pluković i drug

I SKOPJE.

Stalno sortirano

skladišče:

traverse, železo, žeblice,

apno, cement, gips,

trstiko, žico, deske in

ves gradbeni materijal.

Oblačilnica za Slovenijo, r. z. z o. z. v Ljubljani.

en gros — Zadržna centrala za manufakture — en detail

I Zgolj prvovrstni češki in angleški izdelki I

Skladišče v „KRESJI“, Lingarjeva ulica 1, prvo nadstropje.

Prodajalna na drobno v Stritarjevi ulici šte. 5.

Podružnica v SOMBORU (Bačka), Aleksandrova ulica šte. 11.

Upoštevalte pri nakupih! Upoštevalte pri nakupih!

Prva odlikovana Dalmatinska Parna Destilarija

V. MORPURGO, SPLIT

Nagradjena na svim izožbama največim odlikovanjima.

Rakije svake vrsti — Svetski „Maraschino“ — Ekstrakt od Maraske — Ekstrakt od Charry-Brandy — Cognac P. Mediceal, prvovrstni produkt — Cognac Dalmatia vieux, obljubljena marka — Cremes doubles, liker izvanrečne fineće — Svakovrstni najfiniji liker — Esencije od punca — Sirupi od voća — Limunade.

Cenik na zahtev!

Cenik na zahtev!

Prištedite si mnogo denarja, ako rabite pri pretakanju piva v steklenice na pretekalo pipo

„KA“. Brez izlapanja ogl. kisline. Vsaka potratna izkušnja. Popolno jamstvo. Razpošila proti povzetju S. KORNGUT Wien XIX, Weinzing 3. Abt. 5.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava:

Prima čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslovi: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. v Ljubljani Miklošičeva cesta 16.

JUGOSLOVANSKA UNION-BANKA

preje MARIBORSKA ESKOMPTNA BANKA

USTANOVLJENA L. 1872

Beograd, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Murska Sobota, Velikovec,
Maribor, ekspoziturna podružnica Skofljica.

Akcijski kapital K 30.000.000

Rezerve K 16.000.000

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.